

Dajatve, zaloge in terjatve nam zmanjšujejo dohodek

IMP je v letošnjem prvem polletju povečal celotni prihodek za 18,9 odstotka v primerjavi z istim obdobjem lani, dohodek pa za 6 odstotka. Če upoštevamo inflacijo, to nikakor ni dober rezultat. Tudi precej pod republiškim povprečjem, saj se je po podatkih K celoten prihodek slovenskega gospodarstva v prvem polletju povečal za 40 odstotkov, dohodek pa za 32,7 odstotka.

Slabši rezultati nas niso presejeli, saj vemo, kako ostre omejitve so bile v naši državi sprejete na področju investicij, praktično celotna dejavnost IMP-montaža in izdelave del proizvodnje — pa je tesneje povezana z investicijami. Polletni obračun je torej le trdil naše temne slutnje. Pomembno je, kaj bomo zdaj naredili, da se težave ne bi zaostriale v kritične meje.

Generalni direktor sozda inž. Kumske je orisal najpomembnejše naloge, ki jih je obli-

Analizo poslovanja v letošnjem prvem polletju je 9. septembra obravnaval koordinacijski odbor sindikata sozda IMP. Ker smo morali zaradi skrajnih rokov prej v tisk, smo o ugotovitvah in sklepih koordinacijskega odbora poročali v prihodnji številki, kupaj s poročili o drugih sindikalnih akcijah, ki jih bo koordinacijski odbor trasil, med katerimi so: uresničevanje resolucije 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, priprave na 3. konferenco veze sindikatov Slovenije o socialnem razlikovanju, združevanju sredstev za počitniška domova Vojsko in Lošinj.

val strokovni kolegij in so jih, vendar jih še bodo obravnavali dopolnili samoupravni organi družbenopolitične organizaci-

• Vložiti je treba vse napore, bomo dobili delo. Pri tem ni tuge poti, kot da se prilagodimo nam, kakršne tržišče priznava.

• Prerešati je potrebno vse programe in ugotoviti, kaj potrebujemo tržiti in kaj lahko naredimo, da porabimo zaloge materiala, polizdelkov in končnih izdelkov.

• Zelo rigorozno se bo treba obnašati pri terjatvah, saj opamemo, da nekateri naši poslovni partnerji ne spoštujejo določil zakona o zavarovanju plačil. To elja zlasti za naročnike iz drugih republik.

• Pri montažnih delih v tujini smo dosegli precej. Da širimo dejavnost v Iraku, je že znano, vendar pa je pogodba za sodelovanje pri gradnji treh tovarnih čevljev v Iraku. Nosilec tega posla je Rudis. Vendar pa ni pričakovati, da bi lahko samo z izvozom zaposlili vse kapacitete, ki se proščajo zaradi manjšega obsega del doma.

• Moramo tudi ustvarjati pogoje, da bi povečali blagovni izvoz in dosegli planski cilj, da bomo izvozili petino naših izdelkov. Za to pa potrebujemo ustrezno službo, ki bo izvrševala vse posle. Učinkovito organizira-

nje izvozne dejavnosti je tudi ena od nalog v okviru priprav na reorganizacijo sozda.

V tem pogledu se je porodila tudi ideja, da bi to rešili z integracijo se pravi, da bi v IMP vključili delovno organizacijo, ki se s to dejavnostjo že ukvarja in nam torej ne bi bilo treba tega graditi na novo.

• In slednjič — osebni dohodki, ki so tako zaostali, da niso več stimulativni, kar se precej nevarno kaže pri vodilnih delavcih.

O tem, kaj nam kaže polletni obračun, smo se pogovarjali tudi z vodilnim planerjem — analitičkom Urošem Korzetom. Glavna značilnost je, da materialni stroški bistveno hitreje rastejo od celotnega prihodka, pri uporabi dohodka pa je očiten premik od investicij in osebnih dohodkov k zalogam in družbenim dajatvam. Se pravi: akumulativnost smo zadržali, vendar na račun zaostajanja pri osebnih dohodkih.

Toda ker se obremenimo zmanjšujemo naložbe v osnovna sredstva, uporabljajo tozdi vse več denarja za zaloge in vse več ga je vezanega v terjatvah.

Skupno vrednost zalog v sozdu IMP se je povečala za 45 odstotkov glede na isto obdobje lani (medtem ko se je celotni prihodek povečal kot že rečeno za 18,9 odstotka), terjatve pa so se povečale za 73 odstotkov.

K večji vrednosti zalog so svoje prispevale tudi občutne podražitve, ki smo jih doživeli konec lanskega leta in v prvi polovici letošnjega. Dejstvo pa je, da so se zaloge tudi fizično povečale. Ker so težave z nabavo repromateriala, si tozdi pač delajo zaloge, po drugi strani pa skušajo zaradi podražitev materiala na ta način tudi loviti dohodek. Toda številke tudi kažejo, da nekateri kopirajo materiale, ki imajo majhen koeficient obračanja, kar je odraz slabe nabave — če nabavljajo tudi tiste materiale, ki niso kritični.

Kljub v povprečju večjim zalogam pa je spet res, da imajo nekateri tozdi izredno hude težave zaradi pomanjkanja repromateriala — in sicer nekaterih materialov črne metalurgije in plastičnih materialov. To skušamo reševati tako, da gremo z domačimi proizvajalci v skupne naložbe, materiale, ki jih doma ni, pa skušamo uvoziti.

Nekontrolirano povečanje zalog je tudi posledica razvojnega pesimizma, ki ga je zadnje leto čutili v IMP in ni toliko posledica zunanjih kot notranjih vzrokov in predvsem dejstva, da ne moremo čez noč nadoknaditi tega, da smo vrsto let zanemarljivo razvoji. Tako imamo bolj malo perspektivnih programov,

ki bi bili uvozno usmerjeni, bi bili lahko deležni širše družbene podpore, in bi pomenili pametno vlaganje lastne akumulacije. Pametno vlaganje so po mojem naložbe v razvoj v marketing, ne pa v stavbe, kar je v IMP še vedno težnja, ki se na srečo ne more realizirati, pravi Uroš Korže.

Pri družbenih dajatvah se je uresničila napoved, ki smo jo imeli ob začetku leta, češ da pri novih samoupravnih sporazumih ni le nova tehnika obračunavanja, ampak da bomo morali več plačevati. Analiza vseh dajatev in prispevkov sicer še ni popolna, vendar je očitno, da plačujemo več. Pri novem načinu obračunavanja vlečejo krajši konec tisti, ki dohodek manj povečujejo — in IMP žal sodi med take. Če se obremenitve večajo tudi drugim, bodo v sisih nastali presežki, ki jih sili ne bodo mogli porabiti, saj so njihovi izdatki omejeni, zato pričakujemo, da jih bodo v skladu s tolikokrat izrečeno zahtevo in obljubo po razbremenjevanju gospodarstva v takšni ali drugačni obliki vrnili tozdom.

To je podoba, ki jo kažejo zbirni podatki. Toda poslovne številke niso vse, saj konec koncev ne morejo nikoli izraziti vseh okoliščin, v katerih delajo kolektivi, predvsem pa ne povedo, kaj delavci načrtujejo. To pa je bistveno. O tem sem se pogovarjal v tozdih Trata, TIO, Montaža Koper in Blisk. Kaj so povedali, objavljamo na 4. in 5. strani.

LOJZE JAVORNIK

Komunisti Emonda enotni v akcije

Enotnost in dosledno izvrševanje sprejetih usmeritev sta pogoj tako za uspešno poslovanje in razvoj, kot za uresničitev nekaterih konkretnih nalog, ki so pred kolektivi delovne organizacije Emond.

Člani osnovnih organizacij ZK v tej delovni organizaciji so zato sklicali problemsko konferenco, na kateri so sprejeli izhodišča za enotno aktivnost. Program je obsežen (nekoliko skrajšan povzetek objavljamo na 2. strani), osnovne organizacije pa so sprejele obveznost, da ga bodo še konkretizirale in določile roke in nosilce posameznih nalog, da bi lahko uveljavljali tudi osebno odgovornost za izpolnjevanje sklepov.

Nekaj bistvenih poudarkov: — S 1. januarjem 1982 se bo tozdi TEN razdelil na dva tozda — šibki tok in jaki tok. — Še pred delitvijo Tena mora biti konkretizirana delitev

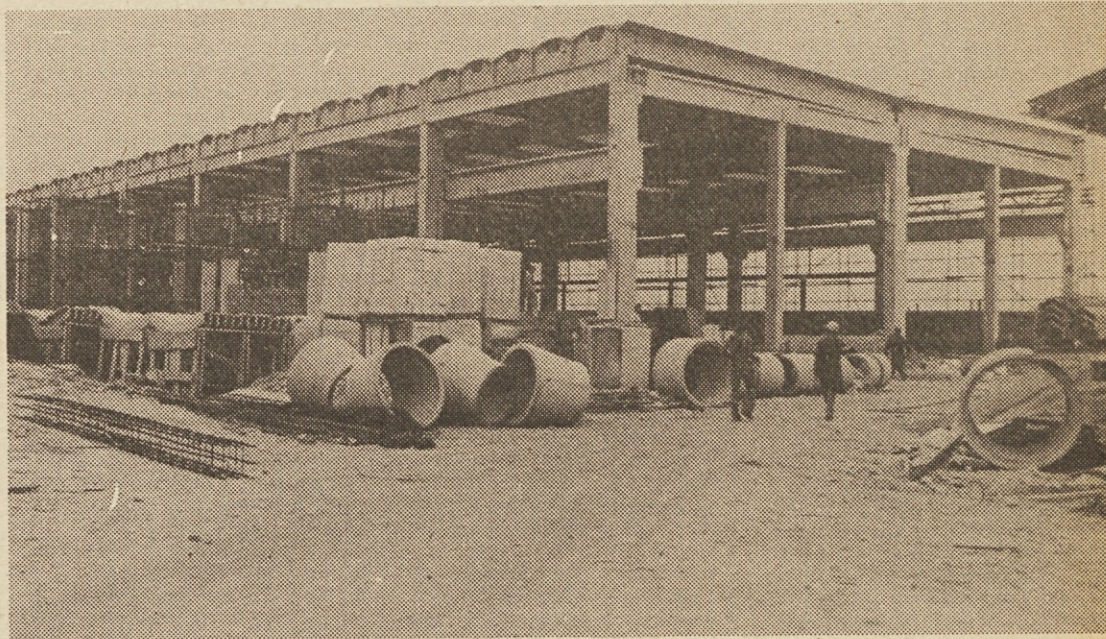
programa med tozdoma TEN in ISO na osnovi že sprejetega načelnega soglasja, da bo TEN delal visokonapetostne, ISO pa nizkonapetostne naprave. Obveznost komercialne je, da zagotovi obema dovolj dela.

— Zahtevali so večjo odgovornost pri izvajanju sanacijskega programa v tozdu Dvigalo in sicer so opozorili, da morajo svoje naloge dosledneje izpolnjevati tako v tozdu kot v delovni organizaciji in sozdu.

— Opredelili so naloge, s katerimi bodo zagotovili enotno in učinkovito delovanje komercialne in razvoja.

— Posebej so poudarili zahtevo po povečanju izvoza.

L. J.

GRADNJA ITAKOVE TOVARNE SE BLIŽA KONCU

Na novi Itakovi tovarni, ki jo bodo kljub trimesečni kasnitvi z gradbenimi deli (huda zima) predvidoma odprli konec letošnjega novembra, so doslej opravili 80 odstotkov gradbenih del, medtem ko so z obrtniški in instalacijski deli šele na začetku.

Financiranje gradbenih in montažnih del poteka trenutno nemoteno. Vendar pa pričakujejo dva težja problema in sicer v zvezi s pritokom finančnih sredstev na podlagi samoupravnih sporazumov v IMP (likvidnostna situacija) in v zvezi z dodatnim združevanjem sredstev v višini približno 16 milijonov dinarjev zaradi izpada združenih sredstev na osnovi lani sklenjenih samoupravnih sporazumov z združevalci izven IMP. Problem so tudi eventualne podražitve iznad v elaboratu predvidenih 20 odstotkov podražitev del. Kljub zapletom okrog komunalne opremljenosti zemljišča upajo, da se bodo do zaključka gradnje priključili na odgovarjajoče komunalne vode.

Otvoritev tovarne je nujno potrebna zaradi prenatrpanosti sedanjih prostorov, v katerih skoraj ni moč goče povečati proizvodnje kljub temu, da imajo zaradi premajhnih zmogljivosti petmesečne dobavne roke. Proizvodni program v novi tovarni je začrtan v srednjeročnem programu s tem, da ga bodo prilagajali potrebam trga.

V prvem letu obratovanja tovarne (v letu 1982) bodo zaposlili 20 delavcev. V novozgrajeni tovarni bodo neprimerno boljši pogoji dela, kot so v sedanjih prostorih, kjer delajo v mejah dovoljenega glede tehnično varnostnih predpisov.

Stroji in oprema za novo tovarno so že naročeni in prihajajo. Montirali jih bodo, ko bodo gradbeno obrtniška dela dopuščala.

FOTO: MARIJA PRIMC

Delavski svet PMI Maribor je sprejel program samoupravne reorganizacije

Delavski svet delovne organizacije PMI Maribor je na seji 31. avgusta sprejel program, kako bo potekala samoupravna reorganizacija te delovne organizacije. In sicer je določeno, da bodo s 1. januarjem 1982 prihodnje leto ustanovili tozdi Projektivo, se pravi, da se bo tozdi Inženirski biroji razdelil na dva tozda. Prihodnje leto, do 1. januarja 1983 pa bodo pripravljali še delitev tozdiv Montaža Maribor in Elektrokovinar Ptuj, medtem ko naj bi se bili po tem predlogu izločili iz PMI.

»Pobudo za ustanovitev tozda Projektiva so dali delavci projektivnega dela tozda Inženirski biroji že marca. Na osnovi njihove pobude je bil sklican zbor delavcev in razpisan referendum, na katerem je bil sprejet predlog za razdelitev na dva tozda. Zda je pripravljamo samoupravne akte, tako da bo tozdi s 1. januarjem lahko začel,« je povedal sekretar OO ZK v tozdu Inženirski biroji Emilijan Kožar.

Kaj bo pomenila ta reorganizacija? Projektanti si obetajo, da bodo imeli z ustanovitvijo tozda več možnosti za specializacijo in poglobljanje v zahtevnejše naloge, ob tem, da bodo za montažne tozde opravili vse naloge, ki so jih opravljal doslej.

V tozdu IB pa bo ostala komercialna in sektor za poslovno tehnične storitve — inženiring in consulting.

V letu 1982 pa bo kot že rečeno tekla razprava o razdelitvi tozdiv Montaža Maribor in Elektrokovinar Ptuj. V predlogu, ki ga je prejel delavski svet, je naslednja shema:

— Montaža Maribor se razdeli na dva tozda: Proizvodnja in Strojna montaža.

— Elektrokovinar Ptuj se razdeli na dva tozda: Proizvodnja in Elektromontaža.

L. J.

Na radgonskem sejmu smo prikazali precej novosti

Skoraj 600 razstavljalcev se je udeležilo letošnjega kmetijsko-živilskega sejma v Radgoni, ki je bil od 21. do 30. avgusta. Med njimi seveda niso manjkali naši tozdi, ki delujejo na tem področju. Kotli za žganjekuho (na levi) so v Panoniji klasika, ki še vedno vžiga na tržišču in je po njih ravno v jesenskih dneh največje povpraševanje. Na 3. strani pa predstavljamo nekatere novosti iz kmetijskega programa. Ob tem najbrž ni odveč spomniti, da je prav kmetijski program med tistimi našimi programi, ki dosegajo in presegajo načrtovani obseg.

IZ VSEBINE:

- Montaža Koper je v avtokampu Lucija montirala prve Klimatove sprejemnike sončne energije str. 5
- Kaj se dogaja na pragu usmerjenega izobraževanja str. 6
- Mladinskih delovnih akcij se je letos udeležilo kar 48 delavcev IMP str. 6
- Nadaljujemo prikaz problematike zaposlovanja v naših tozdi str. 7
- Naši planinci so se tudi letos povzpeli na Triglav. Mi seveda podrobno poročamo, kaj se je dogajalo na poti. Pa tudi Panonijini planinci so bili na našem očaku. str. 8

Sklepi problemske konference komunistov DO Emond

Opredelili bodo enotne cilje poslovanja

Komunisti Emonda so na problemski konferenci sprejeli precej sklepov, saj so obravnavali vsa najpomembnejša torišča svojega delovanja. Ko jih je delovno predsedstvo strnilo, jih je kar za dobrih šest tipkanih strani. Ker so tako obsejni, povzemamo iz njih samo nekaj najpomembnejših opredelitev.

- Prva točka opredeljuje naloge za zagotavljanje enotne poslovne politike. Eden bistvenih pogojev za normalno delovanje, organiziranost in obstoj delovne organizacije je delovna celota, enotna povezanost s skupnimi interesi pri delu in ustvarjanju dohodka.

To pravno povezanost morajo upoštevati vsi subjekti, ki so to delovno organizacijo oblikovali in v kateri sestavi delujejo. Brez te medsebojne povezanosti je vsaka delovna organizacija brezsmiselna.

Ne glede na to, da imamo v samoupravnih aktih že opredeljene temeljne pravne medsebojnih odnosov, se pred nas postavlja zahteva, da te pravne ponovno preverimo in ugotovimo njih učinkovitost in zato si postavljamo naslednje naloge:

- »Zadovoliti je treba vse nosilce poslovnih, vodilnih in strokovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij v DO Emond, da do konca leta 1981 preverijo, uskladijo in oblikujejo enotno poslovno politiko v DO Emond ter uskladijo skupne interese vseh subjektov združenih v DO.

Oblikovati morajo enotne pogoje za nastopanje na domačem in tujem trgu. Uskladijo cene ter druge osnove in merila za oblikovanje enotnih cen in drugih pogojev prodaje izdelkov in storitev.

Opredeliti morajo skupen riziko, osnove in merila ter način njihovega prevzemanja in pokrivanja.

Ustvariti zares enotno komercialo

- Druga točka govori o nalogah za boljše delovanje komerciale, kar je še posebej pomembno v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah:

»Doseči je treba dokončno organiziranje komercialne službe v enotno komercialno službo Emond, na osnovi stališč, ki so bila izoblikovana ob organiziranju DO tako, da je komercialna dejavnost skupnega pomena za vse toz, ki enotno nastopa na domačem in tujem tržišču kot posredovalka proizvodov in storitev DO Emond in ne posameznih tozov.

Doseči je treba enotne pogoje nastopa na tržišču in kompleksnosti ponudbe in prodaje v okviru celotne delovne organizacije in zagotoviti zadostno zasedenost z delom vseh toz v skladu s planskimi nalogami.

Organizirati je treba enotno kalkulacijo v skladu z enotnimi normativ in merili za oblikovanje cen proizvodov in storitev s sodelovanjem toz v okviru katerih bo komerciala nastopala na trgu, pri tem pa je treba upoštevati konkurenčnost cene.

Doseči je treba enoten sporazum med temeljnimi organizacijami, komercialo DO Emond in tozom Inženiring, s katerim bodo razdelili komercialne letne in srednjeročne planske obveznosti.

Doseči je treba tesno koordinacijo in akcijsko enotnost med interesi toz, komercialo DO in toz Inženiringom. Oblikovati je treba medsebojne obveznosti in odgovornosti. Dogovoriti obliko skupne koordinacije dela, dogovarjanja in reševanja nastalih problemov.

V temeljnih organizacijah je treba doseči zboljšanje kvalitete izdelkov, storitev in servisnih storitev ter upoštevanja sprejetih rokov dobav in izvajanja storitev, doseči znižanje stroškov in s tem konkurenčnost na tržišču, kar vse vpliva na uspešen nastop komerciale na tržišču.

Razvoj naj kaže perspektivo dela

- Tretja točka opredeljuje naloge za izboljšanje programsko-razvojnega dejavnosti.

»Doseči je treba soglasje vseh subjektov, združenih v DO o obsegu in kvaliteti znanstveno-tehničnih in drugih tehnoloških pogojev za delo, ki so pogoj za doseganje dogovorjene družbene produktivnosti dela in temelj za program razvojnega dela.

Razvoj je treba okrepiti s sposobnimi strokovnimi kadri in primerno opremo, ki bo omogočala razvojno.

delo. Urediti je treba problem vodenja, koordiniranja in usmerjanja celotnega koncepta razvoja.

Razvoj mora zasledovati vse novosti na tehnološkem in tehničnem področju v svetu ter te novosti prilagajati in prenašati v dejavnost toz. Spodbujati mora inovacije in racionalizacijo ter druge oblike ustvarjalnosti pri delu.

V zvezi z razvojem programa se postavlja pred toz TEN in toz ISO obveza, da v mejah že postavljenih komisij dosežejo soglasje v delitvi programa dejavnosti še pred reorganizacijo toz TEN.

Spodbuditi je treba razpravo in doseči sporazum o delitvi programov med temeljnimi organizacijami v okviru sozd IMP.

Preprečiti je treba vsako razvijanje dejavnosti, ki jo opravlja DO Emond in s tem podvajanje kapacitet ter ustvarjanje konkurence med toz v sozd, kar se zlasti čuti težnja v zadnjem času, ko je kritično stanje na tržišču.

- Četrta točka govori o medsebojnih odnosih, kjer je predvsem poudarjeno dosledno spoštovanje samoupravnih aktov, dogovorov in sklepov, ki jih je treba spremeniti ali dopolniti, če ne ustrezajo, ne pa da se jih enostavno ne izvaja. Nadalje je opredeljena naloga, »da se dosledno vzpostavijo dohodkovni odnosi, delitve po rezultatih dela in temeljih za svobodno menjavo dela med toz, DO, sozd in širšo družbeno skupnostjo po načelih zakona o združenem delu; da se doseže osebno, disciplinsko in družbenopolitično odgovornost vseh nosilcev poslovnih, strokovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij v združenem delu.«

Takoj odpraviti anomalije pri osebnih dohodkih

- »Uveljavljanje načela delitve po delu mora upoštevati vse sestavine, s katerimi se izkazuje delovni prispevek,« piše v točki, kjer so opredelili naloge komunistov pri razvijanju sistema delitve dohodka po delu. Zato bodo merila izpolnjevali v tem smislu, da bo osebni dohodek odvisen od osebnega delovnega prispevka v sorazmerju z rastjo produktivnosti, pripravili bodo takšne norme in normative, ki bodo delavce zares spodbujali k boljšemu delu in s tem k povečanju dohodka.

To je dolgoročna naloga, do konca leta pa je treba popraviti nekatera kričeca nesorazmerja. Zavzeli so se tudi za enotno metodologijo v sozdu: »Doseči je treba enotnost in doslednost uporabe teh meril in s tem preprečiti anomalije, da je enako delo različno vrednoteno v različnih toz in DS v sozd, ki povzroča nemalo problemov in nesoglasij.«

- V naslednji točki opredeljujejo stabilizacijske naloge, ki so pogoj nadaljnjega razvoja: »Znižanje materialnih in režijskih stroškov, povečanje produktivnosti dela, izboljšanje kvalitete naših izdelkov in storitev, doseči racionalno organizacijo vseh dejavnosti in vseh služb, zmanjšanje uvoza in povečanje izvoza, zagotoviti primerno, kadrovsko strukturo odgovarjajoče delovnim nalogam, posodobitev proizvodnih sredstev in povečanje proizvodnje in zboljšanje pogojev dela.

- Konkretno so opredelili tudi naloge komunistov v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih, kjer so predvsem opozorili na obveznost, da pomagajo razvijati delo ZSMS in skrb za delovanje delegatskega sistema.

- Zelo so poudarili naloge na področju družbene samozščite: »Preprečevati moramo vse oblike dezinformacije ali zlonamerne informacije ter samovolje interpretacije. Zboljšati moramo vzdušje sodelovanja zaupanja med vsemi subjekti v toz in DO. Doseči moramo pravilno kadrovanje delavcev na dela, kjer so dostopni in kjer se oblikujejo informacije. Dosledno vztrajati na osebni, disciplinski in družbenopolitični odgovornosti in ukrepati proti vsakemu kršilcu delovnih obveznosti.«

Izvoz je najpomembnejša naloga

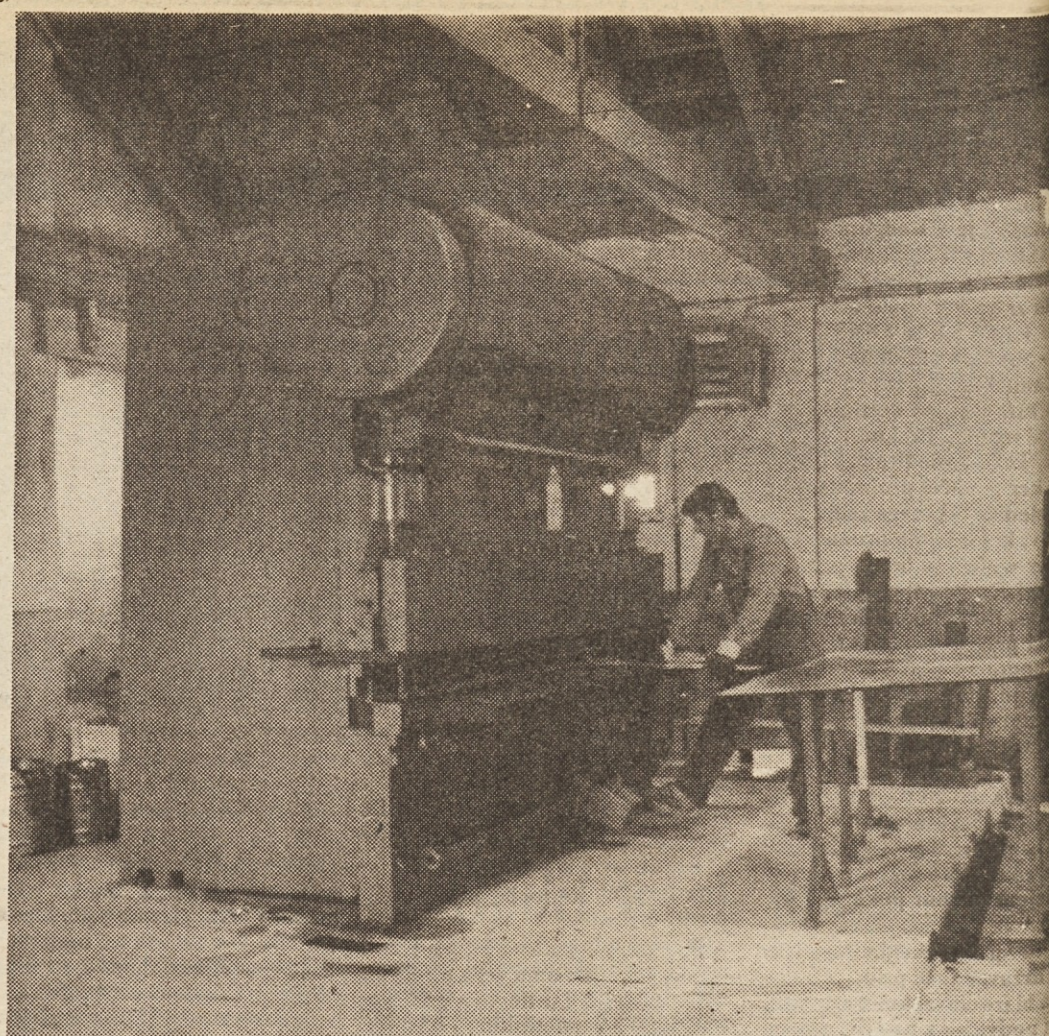
- Med sklepi so posebej poudarili naloge za pospeševanje izvoza:

»Izvozna usmerjenost mora biti eden osnovnih ciljev v tem obdobju s tem, da se montaža elektroinstalacij, proizvodnja jakega toka in proizvodnja ter montaža dvigal angažirajo v izvrševanju nalog IMP pri delih v inozemstvu. Tu nas čakajo ogromne naloge glede na podpisane pogodbe obnem pa smo v IMP nosilci montaže elektroinstalacij in edini proizvajalci elektroopreme in dvigal.

Področje dvigal bo potrebno nujno v toz Inženiring obravnavati bolj resno ter v ta namen tudi angažirati strokovne ljudi s tega področja. Na področju ostalega blagovnega izvoza (predvsem šibki tok, pa tudi jakí tok in dvigala), pa bo treba okrepiti že obstoječe povezave s tujimi partnerji (Siemens, Vzh. Nemčija, Sachsenwerk, Haushahn) ter poiskati nove, kar je naloga nas vseh ter v tej smeri tudi krepi čisti izvozni del toz Inženiring.

- Problematika toz Dvigalo je tako pereča, da se morajo tako v toz Dvigalo kot tudi v delovni skupnosti maksimalno angažirati za izpolnjevanje programa za odpravo vzrokov za motnje v poslovanju. Ravno tako bodo morale ostale toz v DO Emond ter toz Inženiring sodelovati pri izboljšanju slabega položaja toz Dvigalo.

- Samoupravna organiziranost toz TEN bo s 1. 1. 1982 doživela spremembo, ki pa bo vplivala tudi na samo organiziranost delovne skupnosti, ki bo opravljala za novo oblikovano toz več nalog kot do sedaj. Zato se moramo zavzeti, da to novo organiziranost čimprej pripravimo, se o njej odločimo in delamo tako, da bo čimprej dala pozitivne učinke.

V tozdu IPKO Podpeč so dobili prvi večji stroj

V podpeškem tozdu IPKO so v začetku letošnjega avgusta dobili prvi večji stroj za rezanje in krivljenje pločevine, ki so ga kupili po nabavni ceni 1.360.000 dinarjev. Ta sredstva so ustvarili sami, odkar so organizirani kot toz. Stroj so nujno potrebovali, saj so morali do njegove nabave vse usluge v proizvodnji pripraviti dela v zvezi s krivljenjem in z rezanjem pločevine iskati zunaj tozda.

Ker niso mogli kupiti materiala z ustreznimi profili, bodo lahko sedaj s tem strojem sami oblikovali htebane profile kovinske proizvodnje za plastiko in kmetijsko opremo. Stroj je že od začetka polno zasidlen. Z njim lahko režejo pločevino debeline 12 milimetrov in dolžine 2 metra. Z njim lahko krivijo pločevino in do 8 milimetrov debele kose pločevine. Za toz je ta stroj velik prihranek, saj se odpadejo dragi prevozi materialov na izrez in krivljenje ter usluge razrezov in krivljenj. Pri delu s strojem sta potrebna dva delavca, pri težjih pločevinah pa je potrebno več delavcev.

Stroj so delavci toz sami postavili in spravili v obratovanje.

Foto: M...

Fakturna realizacija za julij 1981

Realiz.	TOZD, DO	Plan (v 10 ³ din)			Izvršitev			Indeks izvršitve		
		1981	7 mes	julij	julij	7 mes.	7 mes.1980	let.pl. (5:1)	pl.7 m. (5:2)	pl. jul. (4:3)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
OV	- SFRJ	600.000	367.930	58.400	41.128.150	339.906.296	286.687.548	57	92	70
	- inoz.	60.000	-	-	-	15.974.859	16.837.821	27	-	-
KM	- SFRJ	329.000	189.300	28.700	9.049.466	198.786.460	162.960.911	60	105	32
	- inoz.	65.000	-	-	-	14.332.790	9.714.487	22	-	-
MK	- SFRJ	393.500	225.350	34.200	35.434.811	193.953.501	183.142.105	49	49	104
	- inoz.	42.000	-	-	-	10.002.495	144.472	24	-	-
PB Kp.	- SFRJ	12.829	7.240	1.200	462.274	3.710.383	8.761.667	29	51	39
SD	- SFRJ	3.696	2.120	320	319.117	2.191.061	1.704.659	59	103	100
PROMONT- SFRJ		1.383.625	791.940	122.880	86.393.818	738.547.701	642.356.890	53	93	70
PROMONT- SKUPAJ		1.550.625	-	-	86.393.818	778.857.845	669.053.670	50	-	-
MM	- SFRJ	690.000	394.900	54.000	49.213.596	415.567.164	348.637.251	60	105	91
	- inoz.	85.530	-	-	-	39.729.064	18.481.227	46	-	-
IB	- SFRJ	72.600	41.700	5.700	4.252.264	33.039.210	31.444.454	46	79	75
BLISK	- SFRJ	252.000	144.100	19.700	14.878.989	123.376.623	115.067.717	49	86	76
	- inoz.	13.570	-	-	-	-	-	-	-	-
EKO	- SFRJ	313.000	189.400	26.000	24.140.159	155.047.239	150.500.653	50	82	93
	- inoz.	6.780	-	-	-	-	-	-	-	-
PMI	- SFRJ	1.345.600	770.100	105.400	92.485.008	727.030.236	645.650.075	54	94	88
PMI	- skupaj	1.451.480	-	-	92.485.008	766.759.300	664.131.302	53	-	-
EM	- SFRJ	597.000	341.899	52.320	89.090.765	478.543.206	339.575.183	80	140	170
	- m.brez.bl.izv.	565.000	325.240	49.170	73.600.683	403.860.867	326.586.789	71	124	150
	- m.z.bl.izv.	582.000	335.090	50.640	88.765.165	473.097.180	330.364.455	81	141	175
	- projekt	15.000	6.800	1.680	325.600	5.446.026	9.210.728	36	80	19
	- EM brez.bl.izv.	580.000	332.040	50.850	73.926.283	409.306.893	335.794.517	71	127	145
	- inoz.	116.000	-	-	-	28.969.047	16.351.351	25	-	-
DVG	- SFRJ	210.000	111.400	18.960	14.132.111	106.572.585	89.862.485	51	96	75
	- inoz.	2.000	-	-	-	1.831.858	-	92	-	-
TEN	- SFRJ	600.000	336.703	53.935	29.225.933	297.121.197	235.164.511	50	88	54
	- jakí tok	344.000	193.520	30.820	18.018.038	183.627.403	131.838.070	53	95	58
	- šibki tok	256.000	143.183	23.115	11.207.895	113.493.794	103.326.441	44	79	48
ISO	- SFRJ	175.000	100.021	15.355	17.121.109	101.996.610	71.107.703	58	102	112
CK	- SFRJ	24.200	14.047	2.082	1.622.985	14.649.883	11.929.255	61	104	78
EMOND	- SFRJ	1.606.200	907.921	142.652	151.192.903	998.883.481	747.639.137	61	110	106
EMOND	- skupaj	1.724.200	-	-	151.192.903	1.029.684.386	763.990.488	59	-	-

Realiz.	TOZD, DO	Plan (v 10 ³ din)			Izvršitev			Indeks izvršitve		
		1981	7 mes	julij	julij	7 mes.	7 mes.1980	let.pl. (5:1)	pl.7 m. (5:2)	pl. jul. (4:3)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
KLIMAT		358.000	185.500	30.500	29.856.790	182.297.348	153.497.749	51	98	98
TIO		300.000	170.700	25.200	17.645.186	153.154.895	135.489.788	51	90	70
PANONIJA		765.000	496.000	45.000	46.817.347	456.486.326	284.689.071	60	92	104
TRATA		501.900	269.000	42.000	29.197.333	251.395.350	320.231.322	50	93	70
ITAKA		145.350	85.100	10.200	11.371.547	84.632.084	77.223.875	58	99	111
SKIP		353.000	201.900	24.500	24.540.048	200.458.293	227.362.911	57	99	100
IPKO		115.000	50.200	12.500	13.077.913	51.051.102	44.102.105	44	102	105
IKO		1.115.250	606.200	89.200	78.186.841	587.536.829	624.818.108	53	97	88
LSNL		431.000	245.914	38.200	42.100.125	266.856.299	199.792.147	62	109	110
HVA		133.300	76.200	11.100	11.994.312	77.430.543	87.116.346	58	102	108
VIPO		48.375	28.086	4.170	4.389.592	28.101.764	-	58	100	105
LEK		90.000	49.620	7.200	7.694.643	56.609.829	38.459.712	63	114	107
LIVAR		702.675	399.820	60.670	66.178.672	428.998.435	325.368.205	61	107	109
IP		470.949	262.700	38.300	38.413.800	264.113.317	209.852.825	56	101	100
MP	- SFRJ	261.279	144.759	19.859	21.329.138	154.066.684	122.897.519	59	106	107
	- inoz.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KLIMA	- SFRJ	732.246	407.459	58.159	59.742.938	418.180.001	332.750.344	57	103	103
KLIMA	- skupaj	744.746	-	-	59.742.938	418.180.001	332.750.344	56	-	-
INŽ		92.056	53.400	7.900	3.281.285	48.673.012	48.561.466	53	91	42
PB		67.000	38.260	4.624	2.954.170	32.983.314	35.427.446	49	86	64
ZAST		165.000	94.880	14.024	14.725.200	97.896.041	87.694.203	59	103	105
ALCH		117.558	59.722	7.664	6.758.700	62.638.604	45.666.567	53	105	88
IC		15.297	8.582	392	827.724	9.811.126	7.637.429	64	114	211
IZIP		456.911	254.844	34.604	28.547.079	252.002.097	224.987.111	55	99	83

Novosti v našem kmetijskem programu ● Novosti v našem kmetijskem progra

Od 21. do 30. avgusta je bil v Radgoni tradicionalni kmetijsko živilski sejem — letošnji je bil že devetnajsti — ki so se ga udeležili tudi MP tozdi — Panonija, Blisk in Zastopstva.

Panonija je v Radgoni stalen razstavljalec in že po tradiciji v tem času sklicuje tudi zbor podpisnikov samoupravnega sporazuma o povsemnem sodelovanju, kjer se s trgovskimi organizacijami dogovorijo o načrtu za prihodnje leto. Ta sestanek Panoniji jasno pokaže, kakšno to si lahko obeta. Direktor delovne organizacije Emil Zelko pravi, da so obeti dovolj dobri.

»Zanimanje za naš proizvodni program je še dokaj močno. Veliko je ovpraševanje po sejalniški tehniki, kotlih za žganjekuho in transportni tehniki. Pri kotlih za krmo pa je že več izdelkov kot povpraševanja. To je posledica dejstva, ker je tak način krmljenja že zastarel in udi, ker je začel proizvajati aluminijaste kotle INDE Vransko.«

Posledica takšnega zanimanja so sklenjene pogodbe. »Količine izdelkov, ki jih bomo prodali, se bodo povečale, razen brzoparilnikov,endar v globalu bomo prodali več,« pravi Emil Zelko.

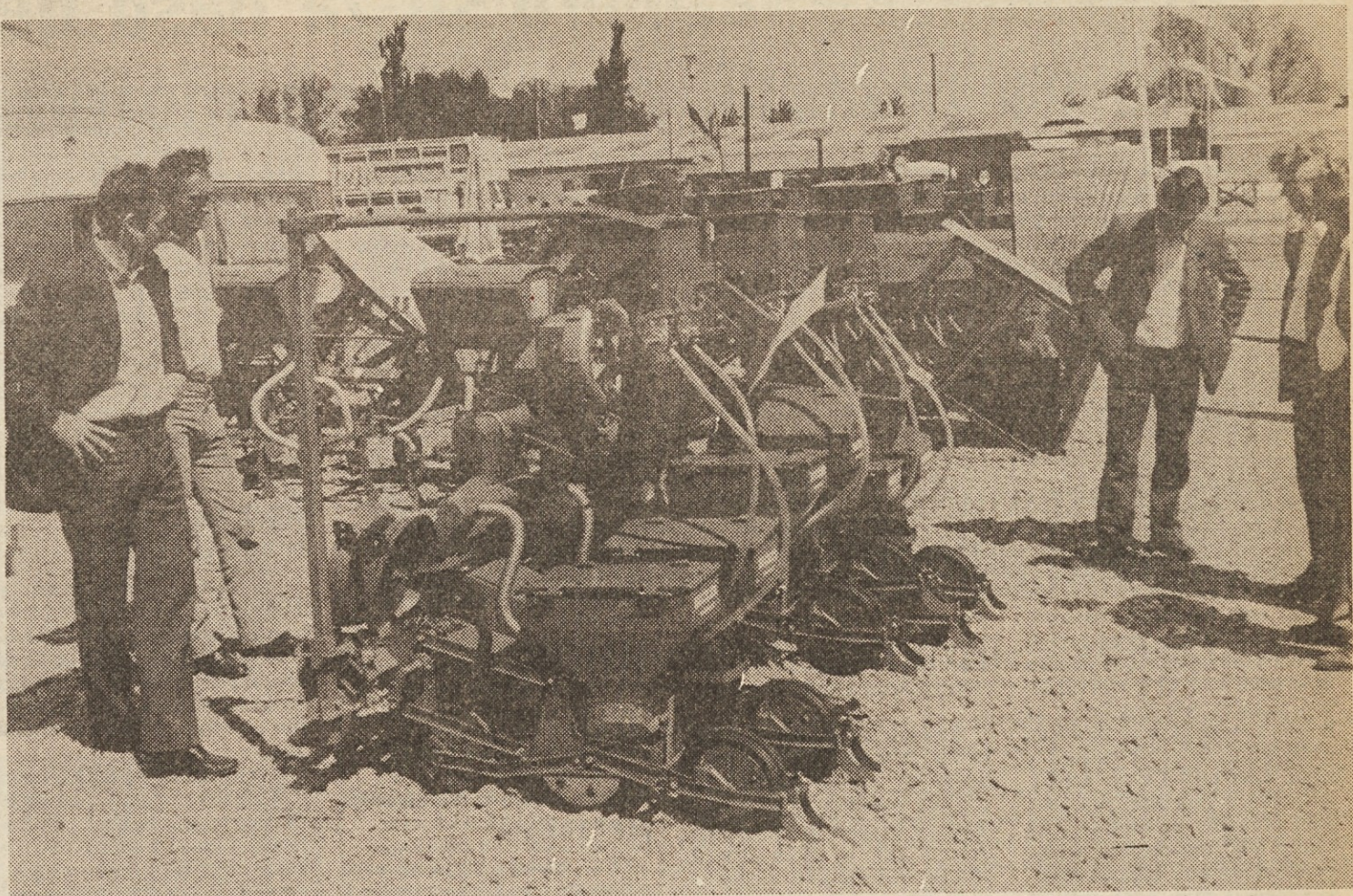
Torej prodaja ni problem — več je problemov, kako zagotoviti material, da bo Panonija lahko tudi izdelala toliko izdelkov, kot jih bodo trgovci pripravljeni vzeti.

»Panonija ima slabo devizno bilanco. Premalo izvažamo na konveribilna področja, zato nimamo dovolj deviznih pravic. Sistem združevanja deviz v okviru sozda pa še ni dovolj izdelan, da bi lahko zanesivo računali na rešitev tega vprašanja, kajti časa, da sklenemo pogodbe z dobavitelji imamo le mesec ali dva.«

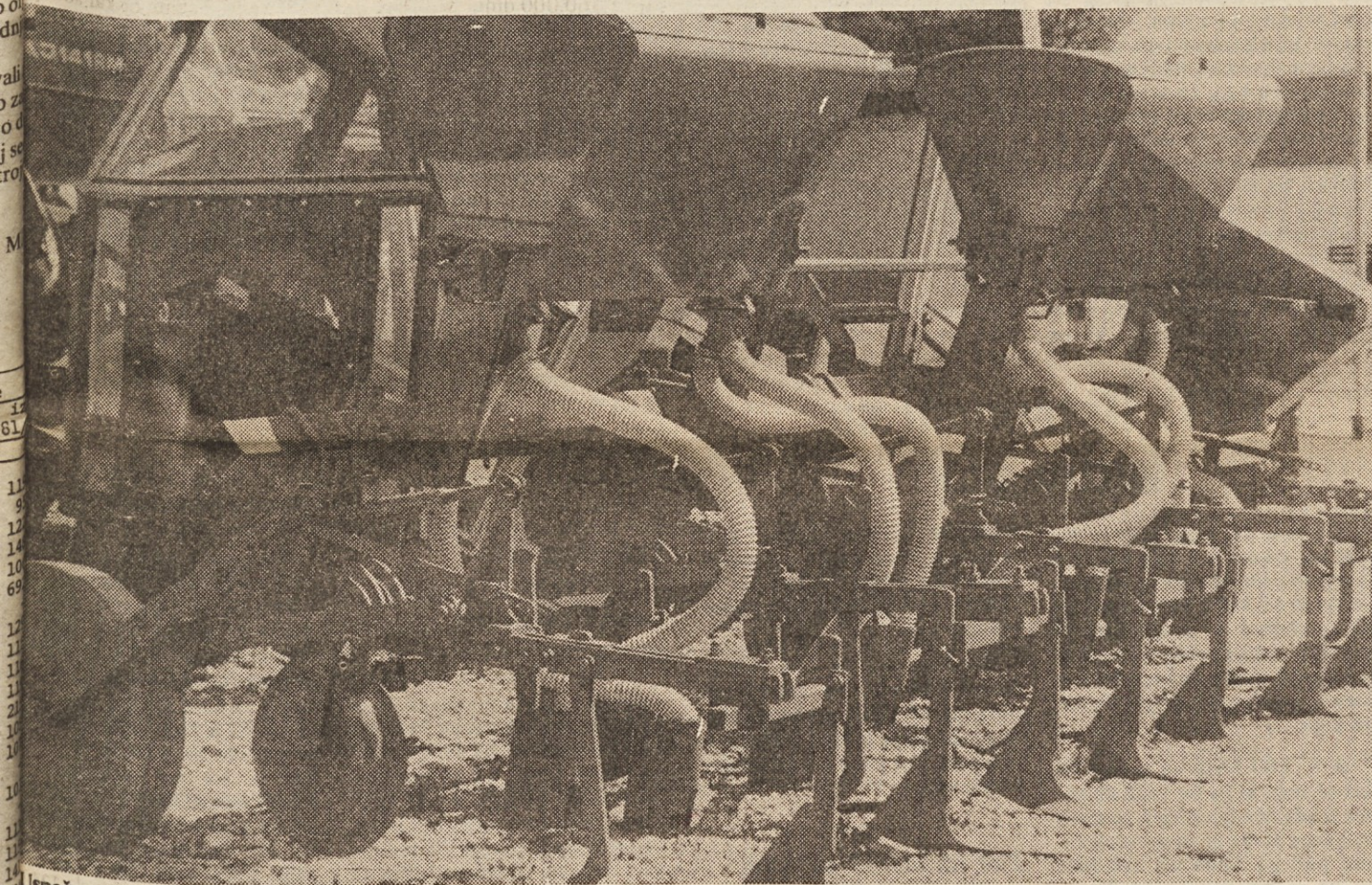
Skratka možnosti za realizacijo programa so odvisne od tega, kako o teklo združevanje deviznih in dinarskih sredstev, kjer je očitno, da trgovcem zaradi zamrznjenih marž vse bolj zmanjkuje dinarjev, ki naj jih združevali.

»Sejem je tudi pokazal, da se pojavlja vse več novih, predvsem manjših proizvajalcev, ni pa dogovorov o delitvi proizvodnih programov in specializaciji,« pravi tovariš Zelko. »Skratka, prizadevanja naše države, da bi pridelali več hrane, dajejo marsikomu velike apetite, da bi izdeloval kmetijsko opremo, toda morali bi se dogovarjati, da e bi podvajali zmogljivosti, sicer bomo tudi pri kmetijskih strojih in premi prišli do podobnih nesmislov, kot so se zgodili pri proizvajalcih vtomobilov. To pa ne bo nikomur v korist. Zato je Panonija sprožila obudo za dogovarjanje o delitvi programov.«

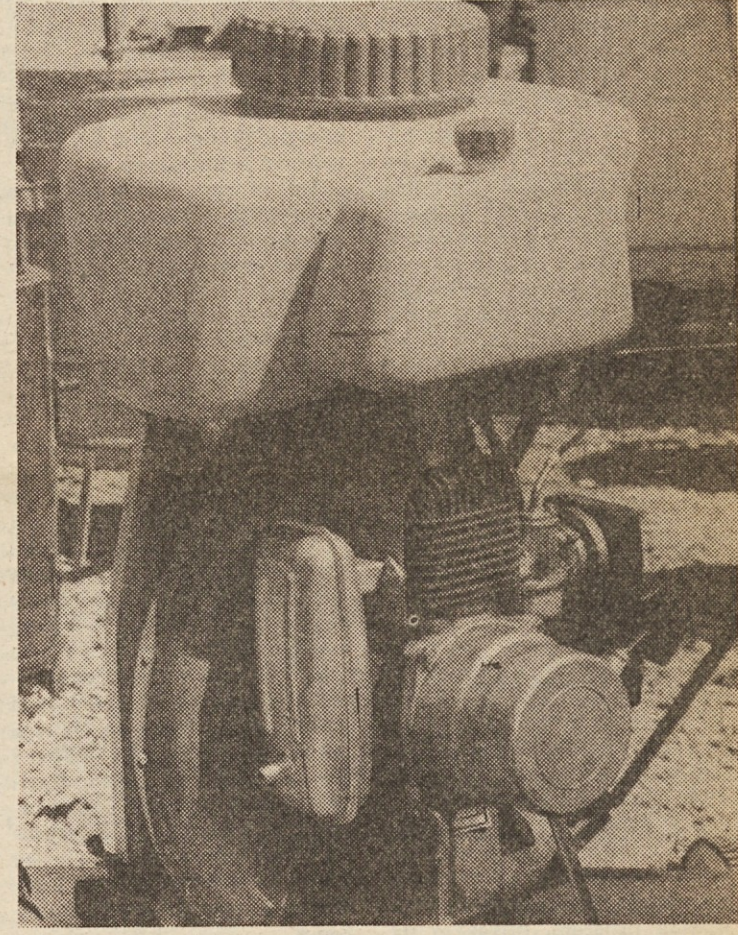
Tekst in slike: **LOJZE JAVORNIK**

Pnevmatski sadilec za koruzo, peso in sončnice je rezultat kooperacije med Panonijo in Becherjem.

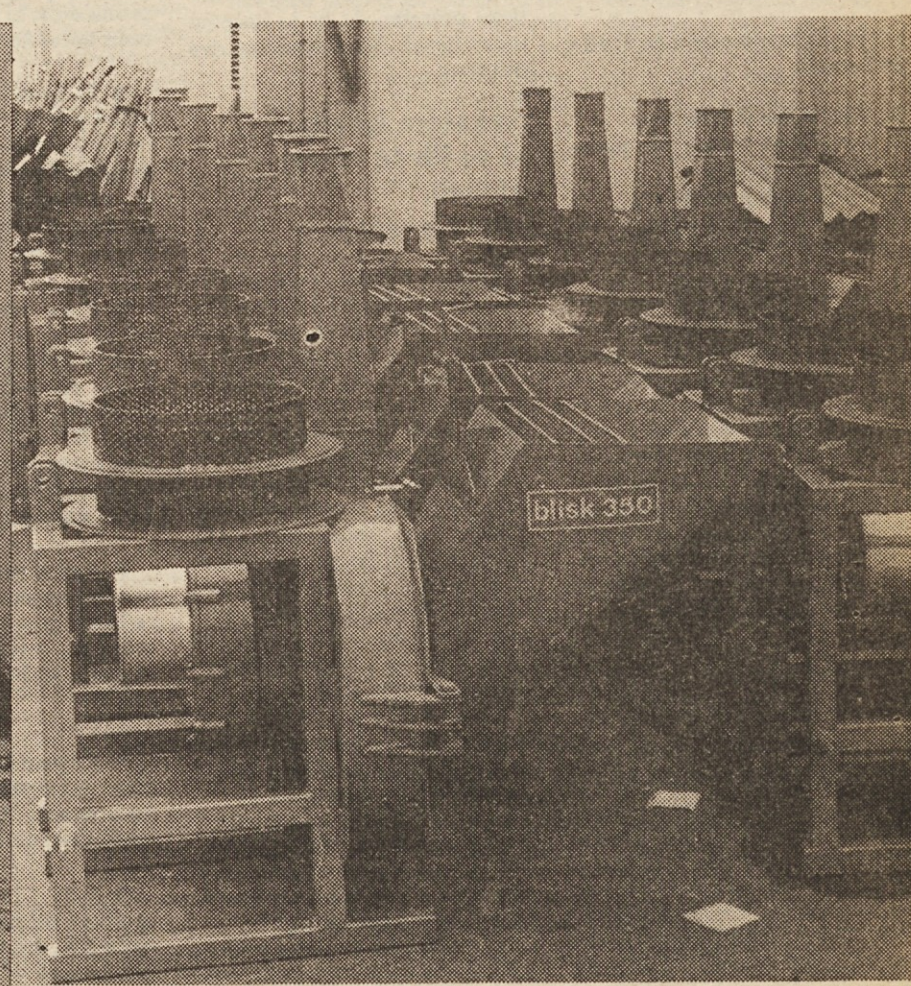
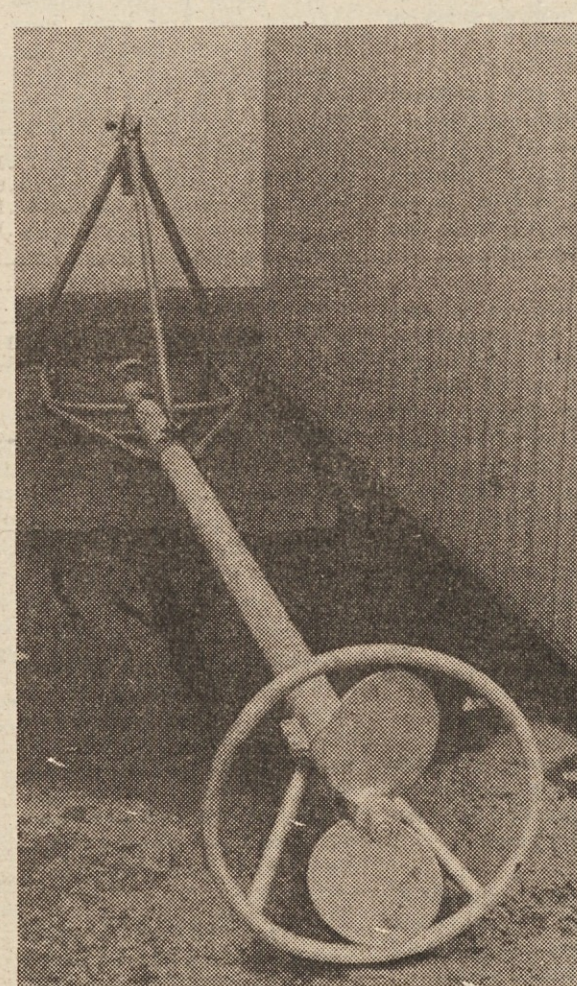
Uspešna prodaja pnevmatičnega sadilca je bila za Panonijo spodbuda, da so kot rezultat lastnega razvoja pripravili za proizvodnjo se medvrstični kultivator. Prototip se je dobro obnesel in tako so ta stroj že začeli izdelovati.

Motorna nahrbna škropilnica (na sliki) je tipični Panojinin izdelek. Začeli so ga izdelovati lani izključno iz domačih sestavnih delov in materialov. Letos pa so na sejmu predstavili še nahrbni zaprašilec.

Dneva IMP na radgonskem sejmu, ki je bil v torek 25. avgusta se je udeležil tudi direktor IMP — Metalla in prejšnji generalni direktor sozda Stanko Krumpak. Na sliki v pogovoru s predstavniki Panonije.

Blisk je svoj kmetijski program pokazal na razstavnem prostoru Potrošnika, ki je njihov ekskluzivni prodajalec. Njihov najpomembnejši izdelek je drobilec zrnja (na desni). O uspehu tega kmetijskega stroja smo že poročali. Letos jih bodo naredili 500, prihodnje leto pa 1500. Njihov drugi novi izdelek je mešalec gnojnice, kjer zdaj izdelujejo nulto serijo. Začetek je skromen, saj je prvo naročilo 10 kosov.

Boljšje delo, razvoj novih izdelkov, večji napori v prodaji so med zdravili za težave

Gospodarske razmere so za našo dejavnost res težke, a to ne pomeni, da sami ne moremo ničesar narediti

Poslovni rezultati, ki smo jih dosegli v prvem letu niso ravno bleščeči, pogoji za našo dejavnost so pa slabi in ne obetajo dobrih časov. Zato smo se v nekaterih tozdih pogovarjali kako se načrtujejo spopasti s trdimi časi. Izkazalo se je, da precej različno. Ponekod imajo obsežne programe, ponekod se pa kar tolažijo, da bo rezultat boljši. Da se razumemo: Priznamo, da polletna bilanca ni dokončna slika in nihče nima nič proti temu, da se upošteva tudi tista dejstva, ki jih polletne številke ne pokažejo, vendar vplivajo na poslovni rezultat. Toda nekateri pravijo: Bolje je sprejemati izredne ukrepe dokler ni izgube in jo preprečiti kot pa potem, ko izgubo že imaš. Zdrava kmečka pamet, bi rekli. Ob sedanjih pogojih gospodarjenja se zdi tako razmišljanje še bolj na mestu kot sicer.

Trata: Pospešeno uvajajo nove izdelke

Od vseh temeljnih organizacij v okviru IMP je Trata najbolj zaostala za svojim letnim planom in je edini tozdi, ki je v prvih šestih mesecih celo krepko — za dobrih 15 odstotkov — zaostal za prihodkom, ki ga je ustvaril v istem času lani. Če ob petnajstodstotnem zaostanku pri celotnem prihodku upoštevamo, da smo v tem času doživeli skoraj petdesetodstotno inflacijo dinarja, potem je jasno, kako porazen je ta rezultat.

Da ne bi bilo nesporazumov — Trata je polletni obračun končala nad vodo, čeprav je bil njen dohodek za 30 odstotkov manjši kot lani v istem času. Toda kaj pomeni, da niso dosegli načrtovanega prihodka? To pomeni, da za izdelke, kakršne je imela Trata doslej, ni več kupcev. Skratka pred tozdom je dramatično vprašanje, kaj delati, da bodo lahko preživeli, medtem ko še pred dvema letoma ali tremi skoraj niso mogli narediti toliko izdelkov, kot jih je tržišče potrebovalo.

»To dejstvo je vplivalo, da se morda nismo znali dovolj hitro prilagoditi obratu, ki je nastal zaradi omejevanja investicij in je nas tudi močno prizadel,« pravi direktor tozda Boris Gazvoda.

Trata ima jasne usmeritve za reševanje problemov

Čeprav na Trati niso bili dovolj hitri, da bi se izognili hudim šokom, pa spet ne moremo reči, da so držali roke križem. Že precej pred polletnim obračunom, čim se je pokazalo, da prodaja ne gre več, so začeli iskati rešitve in tako imajo zdaj dokaj podrobno izdelan program, pokažejo pa lahko tudi že prve rezultate, ki utemeljujejo pričakovanja, da bo tozdi previharil težke čase.

Svoje akcije usmerjajo na Trati v štiri smeri:

- Razvoj novih izdelkov.
- Povečanje izvoza in nadomeščanje uvoza.
- Večja skrb prodaje.
- Ugotovitev optimalnega obsega proizvodnje.

Kaj lahko rečemo o novih izdelkih? »Že lani smo si zastavili program novih izdelkov, s katerimi naj bi razširili in posodobili našo ponudbo,« pravi Boris Gazvoda. »Na tem seznamu je zdaj 23 izdelkov, od katerih smo jih več kot polovico že začeli proizvajati, druga polovica pa bo tudi prišla v proizvodnjo do konca leta. Seveda to ni zaključen spisek možnih izdelkov, ampak ga bomo še dopolnjevali.«

Več kot deset novih izdelkov je že v proizvodnji

Z novimi izdelki dosegajo različne namene. Nekateri pomenijo posodobitev, kar je zelo pomembno, saj prav regulacija in še zlasti z začetkom energetske krize doživlja izredno hiter razvoj. Drugi izdelki pomenijo nadomeščanje izvoza — bodisi da Trata začne izdelovati posamezne sklope, ki so jih doslej uvažali, ali pa razvijajo naprave, ki jih ni na našem tržišču. Dej-

stvo je tudi, da je mogoče mnoge njihove artikole z določenimi adaptacijami ponuditi za uporabo procesni tehniki in industriji.

Zamislili so se tudi nad dejstvom, da je 90 % opreme, ki jo izdelujejo, prilagojene za investicijsko izgradnjo in je le malo izdelkov, ki spadajo v široko potrošnjo. Zato so začeli razvijati cenejše regulacijske elemente, na primer za ogrevanje v individualnih hišah, ki jih bomo kmalu videli v naših trgovinah. Obenem pa bodo v vzgojno propagandnem filmu »Ogrevanje, regulacija in prihranki energije« prikazali, kako lahko vsak varčuje z energijo pri ogrevanju in kakšne naprave potrebuje za to.

Sliši se lepo, toda kako so na Trati uspeli v tako kratkem času spraviti v proizvodnjo toliko novih izdelkov?

Teamsko delo pri razvoju novih izdelkov

»Osvajanja teh novih izdelkov nismo prepustili razvojnemu sektorju našega tozda, pač pa gledamo razvoj širše,« pravi Boris Gazvoda. »Zato smo ustanovili delovne ekipe, v katerih rešujejo določeno nalogo enako odgovorno razvijalec, tehnolog, nabavni referent in operativec. Ugotovili smo, da pri tako organiziranem delu porabimo dosti manj časa za razvoj določenega izdelka in za to, da ga uvedemo v proizvodnjo. Zato bomo ta pristop ohranili še naprej in te razvojne skupine še razširili; vključili bomo tudi orodjarja in še vse druge, ki lahko prispevajo k hitrejšemu razvoju novih izdelkov.«

Kar se tiče usmerjanja v izvoz in zmanjševanja uvoza, ta usmeritev ni nova. Najbrž ni nobene potrebe, da bi jo načelno utemeljevali. Naj navedemo dva primera:

Nekatere izdelke, ki so jih še včeraj uvažali, danes izvažajo

Trata v mnoge svoje izdelke vgrajuje asinhronske motorje, ki so jih še pred letom dni morali uvažati. Uvoz teh motorjev pa je znesel kar 30 do 40 odstotkov vsega Tratinega uvoza. Letos so začeli sami proizvajati reduktorje asinhronska gonila in zmanjšali ta delež uvoza na polovico. Še v tem mesecu pa bodo poslali prve reduktorje svoje izdelave firmi Berger, od katere so jih še lani uvažali. Torej: lani so te sestavne dele izključno uvažali, v kratkem bodo dosegli, da bodo uvoz na tem področju pokrili z izvozom.

Druga velika postavka v Tratnem uvozu so bili sestavni deli za črpalke VA 25 in 32 — okrog 25 odstotkov vsega uvoza. Ta mesec izdelujejo prvo serijo lastnih sestavnih delov. Že prihodnje leto nameravajo te dele ponuditi zahodnonemškemu kooperantu Specku.

»To sta le dva primera, smo pa imeli v zadnjem času celo vrsto razgovorov in obiskov, ki naj bi pripeljali do tega, da bomo začeli vedno izvažati kompletne agregate,« je povedal Boris Gazvoda.

Nobeno naključje ni, da imajo tuje firme v njihovi branži zaposlenih kar okrog polovice delavcev v prodaji in razvoju, ugotavljajo na Trati. Kot že rečeno se avtomatika in regulacija v zadnjem času izredno hitro razvijata, saj jima tudi zaradi energetske krize posvečajo vse več pozornosti.

Ob razvoju pa je seveda pomembna tudi prodaja. Propagandno vzgojni film, s katerim hočejo prodreti do individualnih kupcev, smo že omenili. Zamislili pa so se tudi nad tem, da so doslej precej zanemarjali perspektivni material. Ni mogoče pričakovati, da se bodo projektanti odločali za njihove izdelke, če pa jih ne poznajo. Zato so letos že izdelali kataloge za črpalke in regulacije, v katerih so tudi podatki o Tratinih najnovejših izdelkih.

Kljub vsemu so morali plan znižati

Ob analizi šestmesečnega obračuna so na Trati sprejeli tudi rebalans plana in ga znižali s 580 na 501 milijon. »Imamo pa nekaj interni dogovor, da bomo kljub rebalansu napeli vse sile, da bi se čimbolj približali prvotnemu cilju.«

Po drugi strani pa ima tozdi težave z likvidnostjo, dejstvo je, da v začetku leta niso pristigli vseh nabav, da bi jih tako uskladili z manjšo proizvodnjo. To so zelo pomembna vprašanja za tekoče poslovanje in, kot pravi Boris Gazvoda, so tudi razmišljali, ali ne bi bilo pametneje skriti proizvodnjo tistih izdelkov, ki ne

gredo v promet, pa čeprav bi bili stroji slabše zasedeni. Kajti finančni rezultati so v takem primeru vendarle boljši, saj denar ni vezan v zalogah materiala in izdelkov. Toda to je lahko le trenutna rešitev, v daljšem času pa najbrž ne more biti dobro, če stroji stojijo. »Bistveno vprašanje je ugotoviti tisti obseg proizvodnje, ki bo prinesel najugodnejše finančne rezultate,« pravi Boris Gazvoda.

Kljub težavam je kolektiv enoten

Ob zaključku informacije s Trate lahko zapišemo, da so odločno zastavili svojo pot iz težav. Vendar pa bi bil vtis, da so že na konju, prenapljen kljub množici novih izdelkov in kljub nekaterim uspehom pri nadomeščanju uvoza.

»Novi izdelki ne dajejo takoj tudi dobička,« pravi pomočnik direktorja Jože Kolarič. »Potrebujemo bomo določen čas, da bomo odpravili vse težave v proizvodnji, ki se pojavljajo ob vsakem novem izdelku, pa tudi za prodor na tržišče in s tem za doseganje optimalnih serij je potreben čas. Toda vsem je jasno, da je to edina pot.«

Zato, pravita oba z direktorjem, da je vzdušje v kolektivu dobro in da so vsi delavci pripravljeni trdo poprijeti, da bi tozdi spet prišli na zeleno vejo. »Kolektiv je enoten. Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi redno spremljajo sklepe in ukrepe, da bi čimprej rešili težave,« je končal Boris Gazvoda.

TIO: Ustanovili so krizni štab

V petek, 28. avgusta se je sestala na izredni seji delavski svet Tovarne instalacijske opreme Idrija in po obravnavi najnovejših podatkov o gospodarskem položaju sprejel sklepe, ki naj bi omogočili tozdu, da bo splaval iz težav. Vsebinska teh sklepov je naslednja:

● V TIO Idrija so ustanovili krizni štab, ki ga bo vodil direktor tozda Marjan Groff. Sestava kriznega štaba ni strogo določena, pač pa bodo na sestanke poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij vabili vse, ki lahko prispevajo k reševanju problemov, ki bodo na dnevnem redu določene seje.

● Delavski svet je pooblastil krizni štab, da lahko začasno preazporeja delavce na opravljanje drugih del in nalog, pri čemer pa se nobenemu delavcu zaradi začasnih prerazporeditev ne sme znižati osebni dohodek.

● Prva naloga, ki jo ima krizni štab je, da sistematično obdeli tržišče, pri čemer je mišljeno, da bodo skušali čimbolj pospešiti prodajo izdelkov, ki jih ima TIO v sedanjem proizvodnem programu, obenem pa tudi ugotavljali katere nove izdelke bi lahko uspešno prodajali.

● Krizni štab mora pripraviti predlog za reorganizacijo nekaterih služb v tozdu: Tehničnega sektorja, nabave, prodaje in skupnih služb. Rok je 30. september.

● Pripravili bodo rebalans plana za letošnje leto, ker tozdi ne more doseči ciljev, ki si jih je zastavil v prvotnem planu.

● Bolj bodo stimulirali ključne delavce — predvsem najboljše delavce v neposredni proizvodnji in strokovnjake.

● Iskali bodo možnosti dodatne prodaje svojih izdelkov in zmogljivosti tako v okviru sozda,

plačilo — se pravi gotovino in avanse, naročniki pa pritiskajo na nas, naj jim popuščamo. Zraven pa so udarile delovne organizacije, ki se anuitete za novi godoviški obrat in potem ni čudno, da je TIO zabredel v nelikvidnost. Reševali so se z menicami, vendar te ravno zdaj zapadajo v plačilo.

Teško je organizirati proizvodnjo, če ni dovolj dela

Tehnični direktor Miloš Poljanšek je na delavskem svetu poročal o organizaciji proizvodnje, ki zaradi pomanjkanja dela tudi šepa. Ker ni dovolj dela, je treba razbijati delovne skupine, s čemer pada učinkovitost. V drugi polovici avgusta so nastale dodatne težave zaradi dopustov, ker so v začetku avgusta, ko je dela zelo manjkalo, pustili na dopust preveč delavcev naenkrat.

Miloš Poljanšek je govoril tudi o adaptaciji proizvodnih prostorov v Idriji. To delo je nujno, da bodo lahko organizirali proizvodnjo v prostorih, ki so jih izpraznili, ko se je klima preselila v Godovič. Iz prvotnega načrta so sčrtali vse, kar ni zares nujno in tako zmanjšali vrednost del s sedmih milijonov in pol na tri in pol. Izvajalec Zidgrad naj bi začel delati v začetku septembra.

Prejšnji direktor Pavle Troha, ki mu je bila to zadnja seja delavskega sveta v TIO, je v prvo predajnem zapisniku opozoril na izrazito nazadovanje gospodarskih rezultatov, na nelikvidnost in na dejstvo, da bo TIO zanesljivo zabredel v izgube, če se bodo trendi zadnjih mesecev nadaljevali.

Prihodnje leto bo še težje, ker bodo morali plačevati še več anuitet

Skratka, soglasno ocena vsen je, da ni mogoče čakati krizemrok. Dejstvo je, da bo prihodnje leto še težje, kot je letošnje. Letos mora TIO plačati 15 milijonov dinarjev anuitet za Godovič, prihodnje leto pa 25 milijonov. Ko so družbenopolitične organizacije obravnavale polletni obračun, so torej podprli predlog, da sprejmejo izredne ukrepe, kar so potem uresničili na izredni seji delavskega sveta.

Najpomembnejši izredni ukrep je ustanovitev kriznega štaba, ki bo imel tudi pristojnost, da bo začasno premeščal delavce. Direktor Marjan Groff je povedal, da bodo najprej vrgli vse sile in tudi precej ljudi v prodajo. Kajti očitno je, da morajo pridobiti več dela. Tako bo kritični štab nekatere delavce iz razvoja začasno preusmeril v prodajo. »Administratorke ne morejo ponujati naših izdelkov, novih komercialistov pa ne moremo nastavljal,« je dejal Marjan Groff.

Vse sile v obdelavo tržišča

Ideja je, da je treba v prodaji nastopiti z ljudmi, ki bodo znali povedati — kakšne so odlike TIO-vega proizvodnega programa, pa tudi znali ugotoviti, zakaj je prodaja zašepala, oziroma kaj bi TIO lahko novega ponudil kupcem. In to bodo najboljše znali razvijalci.

»Ko bomo vedeli, kaj tržišče potrebuje, bomo lahko ustrezno organizirali proizvodnjo,« je dejal Marjan Groff, ki je obenem poudaril, da z vso ihto iščejo dela, ki bi jih lahko kot kooperanti opravljali za druge. Povedal je, da se o tem dogovarjajo v okviru IMP-ja pa tudi z vsemi de-

lovnimi organizacijami na našem koncu od Gostola do Velenja, katerimi so se že nekaj dogovorili.

Nadalje je Marjan Groff govoril tudi o osebnih dohodkih. »Če bi se držali ekonomskega merila, bi morali glede na naš dohodek imeti 60 odstotkov osebne dohodke, kar pa ni mogoče. Nujno je, da tudi z našimi dohodki stimuliramo tiste, ki več prispevajo k boljšemu delu,« je dejal in nadaljeval: »Najbolje je treba bolj nagraditi tiste delavce, ki so v neposredni proizvodnji ključnega pomena, tiste strokovnjake, ki imajo plečih najpomembnejše odgovore. Srednji kader je v primeru s temi delavci dovolj dobro grajen, čeprav vem, da so dano absolutno — dohodki nizki.«

Ena od pomembnih nalog, ki jih predlagata nabavo, saj so loge materiala ob polletju zaostali za 10 milijonov nad plan. Slika na tem področju ni povsem jasna, saj nabava dokazuje, da material hitreje obračajo, kot ga lani, vsakomur je jasno, da jih je treba bolj skrbno sprejeti, kot je zdaj pri nas, pametno piti malo več ključnih materialov, kadar jih je sploh dovolj. Zato bo treba pogledati, kako je v skladišču ključnih materialov, koliko pa robe, ki jo je potrebno kupovati tudi sproti.

Preveriti bomo morali, ali vse cene, kajti razkorak med letnim prihodkom in dohodkom je prevelik,« je nadaljeval Marjan Groff in opozoril, da ob tem treba pregledati strukturo cen in to, ali se morda na nekatere cene obnaša preveč režijskih stroškov.

Podražitev lahko postane bumerang

Delegati v delavskem svetu so tudi spraševali, kakšne so možnosti, da bi podražili svoje izdelke in skušali tako izboljšati svoj dohodek. Po besedah direktorja Igorja Benčina si moramo biti pri tem zelo previdni, način ne kaže obetati lahkega rešitve. TIO je instalacijsko tehnično podjetje, ki mora biti v posode že podražil za toliko, kot je šel gor reparable. Glede ključne tehnike pa je opozoril, da je zadeva tvegana, saj le 22. december iz Beograda, če mi podražimo, konkurirajo obdržijo nespremenjene cene nam utegne prodaja močnejši,« je dejal Igor Benčina.

Danes tudi lahko vidimo, kakšna konjunktura je bila klimatizaciji. TIO namreč vedno prodaja svoje izdelke po cenah, ki so v glavnem na ravni leta 1979....

O vseh predlogih je treba razpravljati nato pa sklepe izvajati

»Trdno sem prepričan, da 330 ljudi mora biti dovolj, kar moramo pa se seveda ustrezno preusmeriti, da bomo delali kar tržišče potrebuje,« je dejal ob koncu Marjan Groff. »Prejčkan sem, da bomo z mobilizacijo vsega znanja, ki ga imamo, uspeli.«

In je še dodal: »Nikakor ne mislim, da bo vse, kar bom predlagal, edino zveličavno. Toda se bomo nekaj dogovorili, pa dal vse, da bomo to tudi v prihodnosti naredili. Kvaliteta in pocenitev morata biti naša glavna naloga. To pa pomeni, da moramo delati na tem, bi v čimvečji meri prišli na proizvodnjo ter industrijsko proizvodnjo in da bi individualno proizvodnjo po naročilu ostala bolj kot izejma in ne kot prevladujoč način dela, kot je zdaj.«

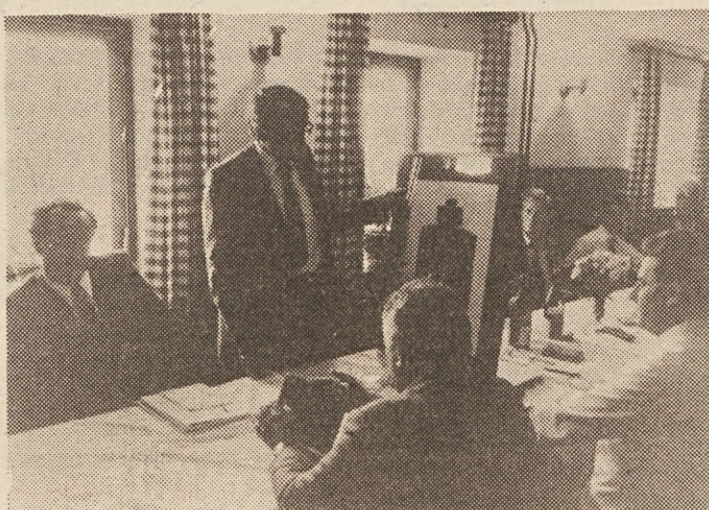
Nadaljevanje na sosedni strani spodaj.

TIO Idrija

Pavle Troha je odšel, Marjan Groff novi direktor

Marjan Groff

»V letih, kar sodelujemo, je bil naš kruh marsikaj grenak, vendar smo s skupnimi napori vselej rešili vse probleme,« je dejal inž. Pavle Troha, ko se je v petek, 28. avgusta na seji delavskega sveta TIO Idrija poslavljaj od delegatov delavskega sveta, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, svojih dolgoletnih sodelavcev. »Danes je kolektiv znova pred dejstvom, da mora doseči enotnost ne le v strokovnem, pač pa tudi v političnem pogledu, da bi uresničili načrtane ukrepe. Prepričan sem, da je kolektiv to sposoben narediti.« Za domala osem let dobrega vodenja delovne organizacije sta se dosedanjemu direktorju zahvalila vodja prodaje Igor Bončina in v imenu vodilnih delavcev pa predsednik delavskega sveta Alojz Rejc. Vsi so mu tudi zaželeli, da bi čim uspešneje opravljal novo dolžnost — sekretarja medobčinskega sveta ZKS za severno primorsko regijo. Na isti seji so se poslovili tudi od dosedanjega vodje kadrovske službe v delovni organizaciji, Milana Kostanjška, ki je postal ravnatelj otroškega vrta v Idriji.

Novi direktor TIO Idrija Marjan Groff se je rodil leta 1942. Je magister poslovno-organizacijskih znanosti. Potem, ko je leta 1967 diplomiral na Ekonomski fakulteti, se je najprej zaposlil pri Rudniku živega srebra kot samostojni referent izvoza in uvoza. Leta 1971 je postal vodja Računskega centra v Idriji leta 1975 pa je bil izvoljen za predsednika izvršnega sveta občinske skupščine Idrija in je to funkcijo opravljal do prevzema dolžnosti direktorja TIO Idrija.

Sliki: Vrhnja je s seje delavskega sveta TIO Idrija, slika nad podpisom pa s seje kolegija, 26. avgusta, na kateri je Pavle Troha za dolgoletno delo čestital generalni direktor IMP Franc Kumše. (Foto: L. J. in T. Š.)

Nadaljevanje s 4. strani

Montaža Koper: Je res le zima skazila rezultat?

Za letos ni razlogov, da bi se bali za končni obračun,« pravi direktor Montaže Koper Branko Štrkalj. »Res je, začeli smo slabo, toda šestmesečni obračun je že boljši in po devetih mesecih bodo naši poslovni rezultati še boljši tako, da bomo leto zaključili dokaj ugodno.«

Po fakturirani realizaciji je Montaža Koper ob polletju zaočevala za 16 odstotkov za planom in je približno na lanski ravni. Celotnega prihodka je imela le 3,5 odstotka več kot lani, porabljenih sredstev pa se povečala za 13,7 odstotka. V poslovni sklad so vložili komaj dobrih deset odstotkov načrtovanega denarja. Kljub temu, kot že rečeno, pravijo v Montaži Koper, da ni skrbi za letošnji poslovni uspeh. Ščim to utemeljujejo.

»V letošnje leto smo prinesli nekaj večjih objektov v Postojni, Ilirski Bistrici in Tolminu,« pravi Branko Štrkalj. »Naj omenim le šolski in gozdni center v Postojni ter šolo v Ilirski Bistrici. Toda že novembra se je začela ostra zima, ki se je vlekla v januar in februar. Bil je tak mrz, da gradbinci niso mogli delati in ker niso mogli oni, seveda nismo mogli niti mi. Pa ne mislite, da je to prazen izgovor. Januarja in februarja je bilo v Postojni trinajst stopinj pod ničlo, česar domačini skoraj ne poznajo.

Tako smo začeli delati šele marca. Zato smo imeli v prvem trimesečju izpad dohodka, kasneje pa se je položaj popravil.«

Naredili so manj, a tudi delavcev je manj

In še en argument imajo v Montaži Koper, ko pravijo, da z doseženim poslovnim rezultatom niti niso nezadovoljni. Letos imajo precejšnjo fluktuacijo tako, da imajo zdaj okrog 40 monterjev manj, kot so načrtovali. Se pravi, da je celotni prihodek ustvarjalo manj delavcev, kot so planirali.

»Če bi skrečili plan v soračmerju z zmanjšanim številom delavcev, bi bila naša realizacija nekje na ravni planirane,« zatrjuje tehnični direktor Milan Brčin. »Da se obračajo zadeve na bolje, kaže dejstvo, da smo plan za junij in avgust dosegli, in to ob 40 delavcih manj.«

»V bistvu ni važna realizacija, važen je dohodek,« je pristavil direktor Štrkalj, ko smo se pogovarjali o rezultatih Montaže Koper.

Čakajo tudi obračun za delo v Iraku

»Ta vam pa pada.« Res je močno padel v prvem trimesečju.

a se je že začel popravljati. In zdaj privleče iz rokava še tretji argument, s katerim v Montaži Koper utemeljuje svojo trditve, da niso tako slabi, kot kažejo številke. Niso še dobili dohodka od del v Iraku. Tam zaključujejo objekt P201, ki ga bodo predali konec septembra ali v začetku oktobra. Obračun tega objekta jim bo bilanco močno popravil, ker so večino stroškov že plačali. Skratka, v Montaži Koper utemeljuje svojo samozavest s tremi razlogi: Slab start zaradi ostre zime, manj zaposlenih in

Blisk: Nov korak v nagrajevanju po delu

Na vprašanje, če so ob polletnem obračunu v Blisku kaj razpravljali tudi o tem, kako bi izboljšali težaven gospodarski položaj je direktor tozda Vlado Kolmanič dejal: »To mora biti pomota. Mi sploh nismo v težavah, zato tudi nismo razpravljali o nobenih ukrepih, da bi reševali nekatere težave.«

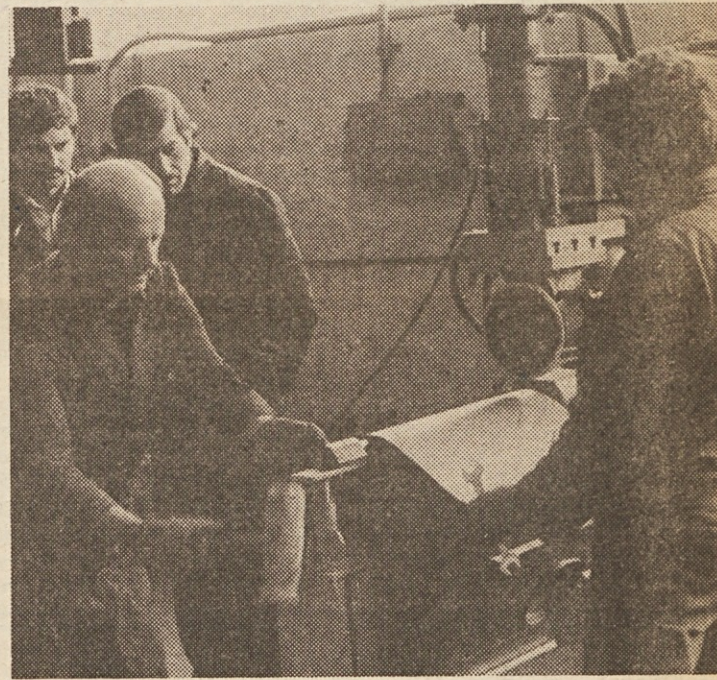
Blisk je zaostal za planirano fakturirano realizacijo za skoraj 13 odstotkov, lansko polletno fakturirano realizacijo pa je presegel za 9,58 odstotka. Celotni prihodek tozda je bil v prvem polletju le za 5,4 odstotka višji kot lani, porabljenih sredstev pa kar za 19,7, tako da pri čistem dohodku niso dosegli niti tretjine načrtovane vsote in je poslovni sklad skoraj prazen. Ali niso te številke dovolj zgovorne? »Polletni obračun ni prava slika. Če vam povem, da v njem ni nekaj

Naši sprejemniki sončne energije že grejejo vodo

Petega avgusta letos je Montaža Koper montirala prvih 80 sprejemnikov sončne energije SSE 80 v avtokampu Lucija pri Portorožu. To so bili prvi naši sončni sprejemniki, ki smo jih montirali ne le za poskušnjo, pač pa čisto zares. In kot so zatrili v kampu, so delali dobro, čeprav kamp še ni končan. Med drugim gradijo še en kompleks sanitarij, kjer bo Montaža Koper montirala še 80 sprejemnikov sončne energije. Vse kaže, da bodo šli sprejemniki sončne energije dobro v promet, saj jih bodo te dni začeli montirati na domu upokojencev v Izoli, kjer jih bo 266, nato pa še v portoroški Marini. Medtem ko v avtokampu sonce greje samo sanitarno vodo, je dom upokojencev že korak dalje, saj bodo s sončno energijo dogrevali tudi vodo v pokritem bazenu, v Marini pa bodo dogrevali vodo za ogrevanje stanovanj. Tudi za naprej so perspektive tako na slovenski obali kot v Istri in drugih jadranskih mestih. Ponudbe pripravljata Klimat kot proizvajalec in Montaža Koper kot monterji. Pri Montaži je se takim pristopom in sodelovanjem nasploh zelo pohvalijo. Imajo pa še eno železo v ognju: Prav kmalu bodo pripravili paket, ki bo namenjen individualnim kupcem. Ponudili bodo 4 sprejemnike, akumulator toplote, bojler, vse cevi, črpalke in regulacijo za ogrevanje sanitarne vode v individualnih hišah. Na sliki: Pogled na objekt v avtokampu Lucija s Klimatovimi sprejemniki sončne energije na strehi sanitarnega kompleksa. V ozadju portoroška Marina, kjer bodo tudi vgradili naše sprejemnike sončne energije. (Foto: L. J.)

Pred kratkim so začeli v Panoniji delati posode za gorivo za traktorje Zetor. Tako so začeli uresničevati petletno pogodbo s to znano čehoslovaško tovarno. Pogodbo so sklenili preko zagrebške delovne organizacije Autocentar Merkur, ki že vrsto let sodeluje z Zetorjem. Panonija si od sodelovanja z Zetorjem precej obeta, saj se dogovarjajo, da bi zanje izdelovali vse elemente karoserije. Sicer pa so že posode precej obsežno delo, saj jih morajo do konca leta narediti 10.500, zato bodo morali delati dvoizmensko. Imeli pa so tudi težave z uvozom opreme. Nekaj opreme, ki je v Panoniji niso imeli, je dal na razpolago Zetor, pa tudi vse orodje je njihovo. Da bi bila mera polna, pa jim nagaja že popolnoma novi varilni stroj (na sliki desno), ki so ga kupili prav za izvršitev tega posla. (Foto: L. J.)

Montaža ima negotovo prihodnost

Toda zavedajo se, da je prihodnost monterjev dokaj negotova in nameravajo zato posvetiti več pozornosti proizvodnji. Pri tem jim daje pogum uspešnost drobilca zrnja, ki daje slutiti, da se ob tolikokrat izjavljeni podpori razvoja kmetijstva odpira precejšnja tržišče za kmetijske stroje.

V Blisku so v zadnjem času opravili tudi dva posega na področju osebnih dohodkov. Ob polletnem obračunu so povišali osebni dohodek najnižjim kategorijam — in sicer tistim do RR 2,17. To je bil ukrep, ki naj bi pomagal tistim delavcem, ki jih je dosedanje padanje realnih osebnih dohodkov najbolj prizadelo.

To je sicer upravičen in razumljiv ukrep, vendar pa ni brez nevarnosti za nezaželjene stranske učinke, saj zmanjševanje razponov med osebnimi dohodki zbija delovno vneto tistim, ki imajo višje kategorije za zahtevnejša, strokovnejša in odgovornejša dela.

Je pa Bliskov delavski svet sprejel še en sklep, s katerim naj bi stimulirali dobro delo. Gre za poseben dodatek za dobro delo. To je bilo sprejeto kot začasen ukrep.

»Pri tem smo hoteli tak način, ki ne bo temeljil na osebnih ocen, ki bi čimbolj objektivno in obenem tudi dovolj preprosto, pravi Vlado Kolmanič.

Postavili so merila, ki so jasna in preprosta: Kdor bi v določenem mesecu opravil predpisano

število delovnih ur in v redu izpolnil vse svoje delovne obveznosti, (vsem je všteto tudi pravočasno prihajanje na delo, odnos do strank, skratka vse, kar se pri določenem delu pojavlja posebnih zahtev), bo dobil poseben stimulativni dodatek. Ta dodatek bo v začetku 5 odstotkov.

In kdo bo povedal ali delavec to izpolnjuje? Njegov nadrejeni. Ko bo vodilni monter oddal obračun osebnih dohodkov, bo za vsakega delavca povedal, ali zasluži tudi stimulativni dohodek. Za vodilne monterje bo to povedal operativni šef in tako navzgor po hierarhiji do glave, se pravi direktorja, katerega delo bo ocenil delavski svet. Kdor se ne bo strinjal z mnenjem predpostavljene, se bo pritožil delavskemu svetu.

Razlik v stimulativnem dodatku ne bo. Kdor se bo kvalificiral — bo dobil polnega, kdor ne, pa nič.

Seveda je to šele prvi korak. Stimulativni dodatek bo 5 odstotkov, kar ni ravno pretresljiva vsota. Toda zdaj niti ni več razpoložljivih sredstev, pa tudi ni jasno, kako se bo ta način obnesel v praksi. V Blisku bodo poskusili in če se bo uresničila teorija, naj bi takšna stimulacija spodbudila delavce k bolj zagnanemu delu, kar bi obrodilo več dohodka, nato pa bo tudi več denarja za izdatnejšo stimulacijo.

Delavski svet je uvedel stimulacijo kot začasen ukrep, kar bodo najprej preverili, kako se bo ta način obnesel v praksi. Če se bo, bodo nato sprejeli ustrezne samoupravne akte.

LOJZE JAVORNIK

Na pragu usmerjenega izobraževanja

Bo zdaj lažje navdušiti učence za proizvodnjo?

O tem, kaj so doslej naredili v pripravi na usmerjeno izobraževanje in, kako so navdušeni nad tem izobraževanjem, so v murskosobotski Panoniji povedali, da so imeli pogovore med izvajalci in uporabniki. Organizirana je bila javna razprava o programih usmerjenega izobraževanja.

S tem izobraževanjem pa niso kaj prida zadovoljni, kajti ne zdi se jim prav, da pripravljajo programe predvsem izvajalci, ne pa uporabniki. Menijo, da z vsakoletno desetdnevno prakso v delovni organizaciji delavec ne bo mogel pridobiti delovnih navad, spoznati delavnega procesa, se seznaniti s stroji itd. Sprašujejo se, ali bo potemtakem to izobraževanje dalo dovolj kvaliteten kader.

V TIO Idrija so v pripravi na usmerjeno izobraževanje določili dva mentorja, ki sta bila seznanjena o usmerjenem izobraževanju in bosta v jeseni opravila seminar o poučevanju praktičnega pouka. V septembru pa bodo pripravili osnutek sprememb samoupravnih aktov v zvezi z usmerjenim izobraževanjem.

Tozod Izobraževalni center v Domžalah je bil doslej sklicatelj priprav na usmerjeno izobraževanje v IMP, ki so se jih udeleževali vodje kadrovskih služb tozodov, delovnih skupnosti delovnih organizacij in delovne skupnosti sozoda, samostojni referenti za izobraževanje iz kadrovskih služb, predstavniki republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije ter predstavnik Izobraževalne skupnosti za gradbeništvo Slovenije. Kot dom je tozod pripravljen sprejeti štipendiste v usmerjenem izobraževanju, ker je kadrovska zasedba doma takšna, da omogoča pomoč učencem v novem sistemu izobraževanja. Ne glede na to, da učenci prvih letnikov ne bodo opravljali v tozodih delovne prakse pol leta kot doslej, bo nujno potrebna tesna povezava s tozodi — štipenditorji učencev, domom Izobraževalni center in s šolo. V tozodu pričakujejo od usmerjenega izobraževanja boljše rezultate, kot so bili dosedanja.

V Promontu so pripravili vzorčni program za proizvodno prakso

V pripravi na usmerjeno izobraževanje je bila dokaj aktivna delovna organizacija Promont, v okviru katere so tozodi OV, Klima montaža in montaža Koper. Republiški zavod za šolstvo jo je pooblastil za pripravo programa za proizvodno delo oziroma proizvodno prakso. Na osnovi tega se je Promont povezal s strokovnjaki Zavoda za šolstvo, z Gospodarsko zbornico in s posebnim združenjem izobraževanja.

Program proizvodnega dela je že narejen na ta način, da je bolj specifičen za Promont z ozirom na druge delovne organizacije, ki so vključene v posebno izobraževalno skupnost za kovinsko metalurško dejavnost. Tozoda OV in Klima montaža aktivno sodelujeta z osnovnimi šolami na ljubljanskem območju in z Zavodom za zaposlovanje. Tozoda

omogočita ogled tozoda letno 300 učencem, ki se usmerjajo v kovinsko smer.

Pri ogledu podajo učencem kratko informacijo o organizaciji tozoda in o pogojih štipendiranja. V obeh tozodih pripravljajo posebne programe kot pripomočke za profesionalno usmerjanje učencev v osnovnih šolah. Te programe bodo uporabljali psihologi oziroma strokovnjaki, ki bodo opravljali delo profesionalne usmeritve. Za to izobraževanje se navdušujejo, ker menijo, da bodo lažje pridobivali učence za deficitarne poklice (monter), kot so jih pridobivali doslej. Vendar so bili letos razočarani, ker pri osnovnošolcih ni bilo interesa za želene poklice kljub veliki propagandi in sodelovanju tozodov s šolami. Problem je bil še večji zato, ker so bili v tozodih omejeni pri sprejemu učencev iz drugih regij oziroma republik. V tozodih pričakujejo, da se bo situacija po dveh letih izboljšala, ker ne bodo mogli priti vsi učenci do izobraževanja pete stopnje.

V tozodu TEN potekajo pri-

prave že od sprejetja zakona o usmerjenem izobraževanju. Doslej so imeli veliko težav pri pridobivanju štipendistov predvsem za kovinsko usmeritev, ličarje in galvanizerje, manj pa okoli pridobivanja štipendistov za elektro usmeritev. Za električarje še nimajo pokritega razpisa. Računajo, da bodo nekaj štipendistov za to usmeritev dobili po začetku pouka. Za pridobitev učencev za letos so morali imeti veliko razgovorov s srednjimi šolami, kjer so se zbirale prijave in prošnje za vpise v šole. Kljub temu, da so bile štipendije razpisane v več dnevnih časopisih, je bilo veliko učencev seznanjenih o potrebah po učencih v tozodih in delovnih organizacijah. Zelo velik problem je pridobivanje štipendistov predvsem na področju usmeritve energetike (fakultete), kjer je še sedaj prostih pet razpisanih štipendij.

Z vsemi srednjimi šolami, kjer so vpisani učenci iz delovne organizacije Emond, so se dogovarjali o organizaciji in rokih za proizvodno delo in praktično usposabljanje učencev v neposredni proizvodnji. Kljub dokaj uspešnim pogovorom pa ni prišlo do sklenitve pogodb, samoupravnih sporazumov, ker tudi šole še nimajo dokončnega števila učencev. Delovna organizacija Emond je s srednjimi šolami dogovorjena, da bo takoj po začetku pouka začela uresničevati dogovore in sicer bo imela oktobra izdelan terminski program in določeno število učencev (poleg svojih), ki jim bo omogočila proizvodno prakso. Vsi tozodi so že določili potrebno število delavcev inštruktorjev, ki bodo poučevali učence pri praktičnem delu. Nekaj teh delavcev že ima potrebno andragsko pedagoško znanje za poučevanje praktičnega dela. Ostali delavcev, ki morajo imeti to znanje, bo šlo v jesenskem roku na tečaje.

Za poučevanje na delovni praksi bodo v tozodih skupaj s šolami naredili programe, o katerih so doslej že veliko govorili.

V priprave na usmerjeno izobraževanje pa se ni vključil tozod IPKO Podpeč, ki obratuje šele prvo leto.

MARIJA PRIMC

Brigadirji na trasi v Srbu (v drugi vrsti prvi z leve je Ahmetović).

Iz IMP je bilo letos 48 brigadirjev

Največ iz Dvigala

Letošnjih mladinskih delovnih akcij se je udeležilo kar 48 mladincev iz IMP. Največ jih je bilo iz tozod Dvigalo — 6. Iz drugih tozodov pa je bilo naslednje število udeležencev: Montaža Maribor 4, Elektromontazinar 3, Elektromontaža 3, TEN 3, Iso 2, OV 2, Montaža Koper 1, Klima montaža 2, Trata 3, Skip 2, Industrijska proizvodnja Celje 3, Montažna proizvodnja Celje 2, Klimat 3, TIO Idrija 4, Panonija M. Sobota, Promont 2 in VIPO 1.

Mladinec iz tozoda OV Nezralija Ahmetović je bil letos kar na dveh delovnih akcijah in sicer v Brkinih in v Srbu. Svoje brigadirske doživljaje je takole popisal:

LEPI SPOMINI NA BRKINE

Na pobudo predsednika domačalske mladine in na svojo željo sem se 16. junija letos vključil v mladinsko delovno akcijo v Brkinih. Brigada, v kateri sem delal, se je imenovala Slavko Šlander. V brigadi smo bili aktivni od ranega jutra. Vstajali smo ob pol petih in šli telovadit. Sledil je dvig zastave in zajtrk. Po zajtrku smo odšli na traso, kjer smo se veselo lotili dela. Delo je bilo težko, vendar smo delali z zavestjo, da delamo za domovino. Imeli smo zelo prijaznega komandirja, ki je delal z nami na trasi in nam krajšal čas vse do enih, do odhoda na kosilo. Na udarni dan smo delali tudi po ko-

silu. Zvečer smo spustili zastavo in povečevali ter se potem sproščali v raznih dejavnostih; veseli sprejemali obiske. Akcija, ki smo jo končali 27. junija, je bila uspešna, saj je bila brigada dvakrat udarna. Na ta način smo domovini spet dokazali zvestobo.

Za mladinsko delovno akcijo v Srbu sem zvedel od brigadirskih prijateljev ter se pri njih pozanimal o začetku te akcije. Želel sem iti v Srb, ker so me nanj vezali spomini na brigado. Za brigado me je navdušil še predsednik domačalske mladine. V tozodu OV so mi dovolili, da se udeležim te akcije. Toda akcija mi ni bila posebno všeč, pa tudi drugim brigadirjem ne.

Vstajali smo ob pol petih zjutraj, tako kot v Brkinih. Zjutraj smo imeli dvig zastave, potem telovadbo in po njej zajtrk, potem

pa odšli na delo, ki je trajalo enih popoldne, ko smo odkopali na kosilo. Ostali del dneva smo bili prosti. Zvečer smo si leli zabave in sprostitve, a smo bili tega deležni le v majhni meri. Samo trikrat smo imeli srečo, smo se zabavali in sicer ob priliki ko smo šli na izlet v Drvar, obisku francoske folklorne skupine in na proslavi, ki so se udeležili vsi brigadirji socialistične republike Hrvaške. Na proslavi je bil celo predsednik predsedstva socialistične republike Hrvaške Jakov Blažević.

Ob udarnem dnevu smo zasut vodovodni kanal. Na akciji ki se je uspešno zaključila prvega avgusta letos, sem delal z veseljem in bil izbran za udarnika, kar sem zelo ponosom.

NEZRALIJA AHMETOVIČ

Objava

Komisija za stanovanjske zadeve TOZD Ogrevanje-vodovod na podlagi 37. člena Pravilnika o zadovoljevanju stanovanjskih potreb

objavlja

prosto trisobno stanovanje (52,65 kv.m) v Medvodah, št. 122, 4. nad., št. stanovanja 19.

Stanovanje bo vseljivo v mesecu oktobru 1981.

Interesenti naj oddajo pismene vloge v kadrovske splošno službo tov. Semen Anič, Črnuče, Pot k sejmišču 30.

Rok prijave je 16—30. september 1981.

Komisija za stanovanjske zadeve

Zahvala

Zahvaljujem se OOS TOZD Klima montaža za denarno pomoč v času moje bolezn.

Stubljarij Anton

Zahvala

Ob prerani izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD TEN in sodelavcem za izraze sožalja in darovano cvetje. Posebno pa se zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

JOŽE BREJC

Začetek šolskega leta v Izobraževalnem centru

Med novinci najmanj Slovencev

V domačskem domu Izobraževalni center je 220 učencev. Od teh je 65 učencev prvega letnika usmerjenega izobraževanja iz naslednjih tozodov: Klima proizvodnja, Klima montaža, Ogrevanje vodovod, Montaža Koper, TEN, Elektromontaža, Itak, Trata, Dvigalo. Med učenci 1. letnika je le 12 Slovencev, ostali so delno iz Hercegovine, nekaj pa jih je iz SR Hrvaške. Že na začetku šolskega leta je nastal velik problem, ker ti učenci ne razumejo slovenskega jezika. Zato so v domu IC začeli razmišljati, kako bodo tem učencem pomagali, da se bodo čimprej naučili slovensčine in tako lahko sledili slovenskemu pouku.

V domu IC Domžale sem se v prvih septemberskih dneh pogovarjala s štipendistoma tozoda OV z Damjanom Sbilom in s Tomom

Na sliki je prvi z leve Tomo Jerman, desni pa je Damjan Sbil.

Jermanom, ki sta v 1. letniku usmerjenega izobraževanja. Odločila sta se za poklic monterja ogrevalnih naprav. Damjan Sbil je iz Zagradca v Beli Krajini. Osnovno šolo je obiskoval v Podzemlju v Beli Krajini in jo končal z dobrim uspehom. Za poklic monterja ogrevalnih naprav se je lahko odločil, saj je delo delno spoznal pri sosedu, ki je monter ogrevalnih naprav in dela pri IMP. Najprej je imel namen postati miličnik, a ker ni bil sprejet v kadetsko šolo, se je odločil za monterja ogrevalnih naprav. V tozodu so ga napotili v dom Izobraževalni center Domžale, kjer bo preživel tri leta.

Tomo Jerman, ki je tudi Belokranjec, je Damjanov prijatelj. Skupaj sta sprva nameravala postati miličnika, a ker ju niso sprejeli v kadetsko šolo, sta se oba namenila postati monterja. Tudi Tomo je štipendist tozoda OV. Doma je iz Kloštra v Beli Krajini. Bil je učenec podzemeljske osnovne šole in je šolanje v tej šoli zaključil z dobrim uspehom. Z Damjanom bosta sedaj skupaj guliš šolske klopi v Poklicni šoli in si skupaj nabirala praktično znanje.

M. P.

Igor Telič — vtisi s pohoda po poteh Avnoja

Šestnajst dni spominov

Igor Telič, ki opravlja delo konstruktorja v idrijski enoviti delovni organizaciji TIO, je bil letos na pohodu po poteh AVNOJ. Za pohod ga je navdušil prijatelj Dušan Ferjančič, funkcionar z republiške konference sindikata, ki ga je vključil v pohod. Bil je prvič na pohodu po poteh AVNOJ.

Zanj, ki je bil dobro kondicijsko pripravljen, pohod ni bil naporen in je lahko pomagal še drugim, predvsem šibkejšim, nositi nahrbtnike. Prihodnje leto, ko bo vojak, se želi v vojski v okviru mladinske organizacije vključiti v pohod ali pa se bo vključil v pohod po vrnitvi iz vojske. O letošnjem 16-dnevem pohodu pripoveduje takole: »3. julija se je v ljubljanskem domu JLA zbralo 120 pohodnikov iz vse Slovenije. Od tu smo krenili na 16-dnevni pohod po poteh slovenskih delegatov drugega zasedanja AVNOJ. Iz Ljubljane do Jajca je šla tokrat peš pot, dolga 250 kilometrov.

Razporedili smo se v tri čete, ter jih poimenovali po treh slovenskih brigadah in sicer brigada Toneta Tomšiča, Matije Gubca in Ivana Cankarja. Tako zbrane nas je v imenu ljubljanskega vojaškega območja pozdravil in nam zaželel srečno pot polkovnik Ivo Bajt, sekretar predsedstva organizacije ZK v ljubljanskem armadnem območju.

Z avtobusom smo se odpeljali proti Dolenjski ob Krki do Žužemberka, kjer smo se ob spomeniku poklonili 1200 padlim borcem Žužemberka. Celotna brigada se je vpisala v knjigo spominov.

Naš naslednji postanek je bil v

Bazi 20, kjer se je v letih 1943 in 1944 največ zadrževal naš slovenski glavni štab, tu je bila partizanska bolnica, tehnika itd.

Po novi cesti, ki je od Podturna speljana proti Semiču, smo se odpeljali v Gornje Loke, kjer smo postavili prvi tabor. 4. julija dopoldne je bila tu osrednja proslava ob Dnevu borca za območje Bele krajine. Na proslavi se je zbrala vsa Bela krajina. Slavnostni govornik na proslavi je bil dr. Marijan Breclj. V spomin padlim borcem prve belokranjske čete so tu odkrili zelo lep bronast spomenik.

Po proslavi smo se popoldne istega dne odpeljali v Črnomelj, kjer smo se ob centralnem spomeniku poklonili 1250 žrtvam Črnomlja in okolice, kjer nam je o boju in trpljenju ljudi Bele krajine spregovorila narodna heroinja Albinca Mali. V Črnomlju smo obiskali še brigadirje belokranjske mladinske delovne akcije ter se od odpeljali proti Mrkonjiču Gradu, v srce Bosne. Popoldne 5. julija smo si v Jajcu ogledali muzej II. zasedanja AVNOJ in mesto. Zvečer smo imeli prijetno srečanje z mladino in borci Mrkonjič Grada. V ponedeljek 6. julija smo si v Mrkonjiču Gradu ogledali še muzej ZAVNO BiH in potem nadaljevali vožnjo z avtobusom skozi

Ključ v Sanico, kjer smo se zvečer srečali z borci in z mladino tega kraja. Naslednjih dvanajst dni smo obiskali še Jeločinovce, Luči Palanko, Donji Dubovnik, Blatno na Uni, Mrazovac, Vrno-grač, Topusko, Bovič, Pisarovino, Zdenčino, od koder smo se vrnili v Ljubljano. V teh krajih smo se srečali s krajani, mladino, borci, si ogledali muzeje, se srečali z brigadirji na mladinski delovni akciji Mrazovac, se udeleževali celodnevni pohodov.

V času pohoda smo se dobro spoznali. Med nami je vzknila čudovita vez, spletena iz najfinjših niti tovarištva, samoodrekanja, solidarnosti, prijateljstva, ljubezni. Kot v najtežjih dneh naše slavne preteklosti, so tudi sedaj močnejši pomagali šibkejšim tako, da smo uspešno premagali vse ovire na poti. Z vsakim prehojenim kilometrom smo bili bogatejši za kakšno novo spoznanje, za kakšen lep doživetje. Mislim, da smo častno stopali po poteh slovenske delegacije AVNOJ. Morali pa se bomo po svojih najboljših močeh truditi za ohranitev tradicij NOB in za nadaljnji razvoj naše socialistične družbe, za bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. To je tudi poslanstvo in velika naloga vseh pohodnikov, ker je prek nas 16-dnevni pohod zvezal vse kraje Slovenije, bratske republike in pokrajine v eno samo Titovo brigado.

MARIJA PRIMC

Tudi to se je zgodilo med potjo na Triglav

»Stari mački« pod mizo in težave s stevardeso

Kot vsako leto je naše planinsko društvo tudi letos organiziralo izlet na Triglav. To je veliko doživetje zlasti za novopečene planince, ki vedo, da s tem, ko osvojijo vrh našega očaka postanejo zares pravi planinci.

V petek, 7. avgusta smo se zbrali 104 člani PD IMP Ljubljana, kar je res lep uspeh. Uspeh ni pomemben, pomembno je, da smo bili člani upravnega odbora zmožni tako lepo organizirati in še bolj izvesti tak množični pohod na Triglav, kakor se nam je posrečilo letos. Udeležili so se ga ljubitelji planin iz vseh ljubljanskih tozdov, Ivančne gorice, posebno razveseljivo da so se udeležili tega izleta tudi člani Montaze Koper.

Kot sem začel uvodoma, priti na Triglav, sploh ni najbolj pomembno, kajti naše planinsko društvo želi pritegniti čimveč članov, hrepenečih ljudi, ki žele svoje moči in svoj prosti čas porabiti v naravi, v hribih. Zato imamo tudi svoje planinsko društvo, s katerim se lahko res pohvalimo. Res je, da v posameznih tozdih nimamo niti enega člana planinskega društva, npr. IPKO itd., toda računamo, da se bodo popravili.

Ura je pol sedmih zjutraj, avtobusa pripravljena na start. Hitra odločitev kdo bo šel po Tominškovi poti, kdo bo šel čez Rudno in Velo polje in nasvidenje na Kredarici.

Petdeset naših planincev se je povzpelo z Vrat do Kredarice. Med potjo so obiskali tudi Staničev dom, kar se jim je maščevalo. To je dobre pol ure hoda do Kredarice, toda mrzli deževni prhi niso mogli uiti.

Snidenje na Kredarici. Jasno, pesem, veselje, tudi šal ni manjkalo, posebno ne dobre volje. Načrt je bil kar hitro narejen, tako da udeleženci tega izleta sploh niso opazili, kdo vodi in kdo je sploh odgovoren za tako množičen in naporen izlet.

Koča na Kredarici nabita do zadnjega kotička. Kje bomo prespali? Ko zmatran, utrujen po osmih urah hoje prideš do koče, se ti srce kar odpre. Prispel sem do zadnje koče pod Triglavom. »Kaj je to res Kredarica?« in podobna vprašanja padejo na nas, stare planince. Še največkrat pa: »Koliko imamo še do vrha?«

Koča lahko sprejme le kakšnih 100 ljudi, nas pa je bilo okoli 200. Kaj sedaj? Tu so Koprčani, Mariborčani, Celjani vsi izven programa, kajti mi smo imeli rezervirano prenočišča v koči. Mnogo novincev, prvič na poti na Triglav. Kaj bomo z njimi?

Katek posvet. Stari kaveljni smo se odločili, da odstopimo ležišča novim, novopečenim planincem, mi smo pa vzeli po eno odejo in polegali na gola tla po jedilnici pod mizami in nanje. Toda noč smo dali skozi.

Če bi se ustavil na neprespani noči, pod mizo, pod katero sem tudi prenočeval, se tega ne da napisati. Spati ne moreš. Jaz sem spal kakor v trugi. Če sem stegnil noge sem sigurno pomeril pet parov čevljev. Vici so kar deževali.

In končno je napočilo jutro. Ura je 4. Prvi heroji se že spenjajo na vrh. Jaz kot ponavadi sem bil med zadnjimi. Zakaj, bom opisal na kraju za zabavo.

Vsi 104 planinci, ki smo se udeležili pohoda, smo dosegli vrh. Oče Triglav nas je sprejel v lepem sončnem jutru. Pozdravil nas je s pogledom do Trsta, v Avstrijo, da ne govorim od naših prelepov planin in kočah. Staničev dom, je kar izrazil s svojo dostojanstvenostjo. Pod nogami Kredarica, kjer smo ravnokar pili čaj, malo dalje Vodnikov dom. Naša najmlajša udeleženka pohoda je bila stara komaj 6 let, toda še ne čisto najstarejši pa je imel že 64 let. Zanimiva srečanja, kajti ko si enkrat v naših planinah nad 1500 metrov se neha »vi« ampak si samo »ti«. Veste vse to vpliva na srčnost, na poštenost, na pravo humanost med planinci.

No, dosegli smo vrh. Nato smo se vrnili proti Kredarici, do malega Triglava kjer smo prej pustili svoje nahrbtnike. Tu smo si jih seveda zoper optrali na ramena ter odrinili do doma Planika. Kratek oddih in naprej do Tržaške koče na Doliču. Tu je hoje samo 3 ure. Nato naprej do koče pri Triglavskih jezerih. Jezera so bila letos manjša kot lanske leto, tudi snega je bilo manj, toda bila so še lepša, še bolj čudovita. Končno sem prispel med zadnjimi tudi jaz s svoje Stevardeso do koče pri sedmerih triglavskih jezerih. Aplavz že od daleč.

Tu se je začela glavna točka dnevnega reda: krst za vse tiste, ki so prvič pozdravili najvišji vrh naše prelepe domovine. Tu dobi vsakdo svoje planinsko ime, kakršno se mu pač prileže, odnosno mu pristoji. Jaz osebno sem bil boter Marini in sem jo krstil za

planinsko Stevardeso, kar je povzročilo tak smeh, da smo morali celo prekiniti krst za nekaj časa. Toda več o Stevardesi v nadaljevanju.

Zadonela je pesem, toda ne za dolgo, kajti noč nas je priganjala k počitku. Ko sem že omenil, smo bili počitka potrebni, saj na Kredarici praktično nismo spali, imeli pa smo že okrog 16 ur hoje v nogah. V Koči pri sedmerih jezerih smo imeli vsak svojo posteljo. Zaspali smo kot ubiti.

Začel se je zadnji dan našega izleta. Sestop v dolino. To je najslajše.

Naredimo bilanco izleta. Nekateri planinci so šli z vrha Triglava naravnost na Dolič, drugi do Planike, tretji na Triglavsko jezero Zasavsko kočo na Prehodavcih.

Dobili smo se ob 14. uri v dolini, pri koči v Savici. Točno ob 15. uri, kot je bilo dogovorjeno, smo z našimi avtobusi krenili proti domu. Vse se je srečno končalo. Vsi zadovoljni, zdravi, malo umazani, moški kosmati, smo se pred upravo IMP v Ljubljani razšli, pod geslom da je v hribih res lepo, ter da bomo naše planinsko društvo še popestrili.

Sedaj se pa vracam k obljubljenim zgodbam, ki sem jih omenil nekeje v sredini.

Zgodba o planinski Stevardesi.

Mogoče bo malo užaljena, ali pa ne.

Začelo se je tako.

Navedel sem že da smo imeli vsak izmed nas svojo odgovornost. Vodniki, ki jim tem potom čestitam za vsestransko pomoč, so se izredno izkazali.

Res je, kakšnih posebnih problemov nismo imeli, toda pojavila se je Stevardesa. Tako so jo krstili že med potjo.

Naši planinci dobro vedo, da hodim vedno zadnji, ker pravijo moji kolegi, da sem zanesljiv in pripeljem vsakega še tako počasnega planinca na cilj. No in tako mi je ostala na grbi Stevardesa.

»Saj boš hodil počasi,« me je spodbujala, da ne bom sama hodila. »Brez skrbi,« sem ji odvrnil.

In tako sva prišla na Kredarico s triurno zamudo.

Toda bila sva sveža, umita, zbita kot turška sablja. Kajti od Kozjanskega sedla, to je razpotje med Kredarico in domom Planika, se je ulila ploha.

Do koče je še debelo uro. Toda midva sva hodila tri ure.

»Pojdi naprej, naj me pridejo iskat«, je tulila Stevardesa. »Naj te pustim samo tu, sredi skal? Si nora?« in podobno se je vršil najin dialog.

Po dveh urah je dež prenehal. Stevardesa je imela vojaško plahoto od sina, ki se je dobro namočila. Seveda sem jo prevzel in jo poveznil na vrh mojega nahrbtnika. Voda iz plahote pa je lepo otekala v moj nahrbtnik, ki je bil itak dovolj težak.

Pol ure pred Kredarico Stevardesa dokončno odpove. No k sreči ni več deževalo, posijalo je sonce, jaz jo posadim na primeren prostor. »Počakaj!« in grem do koče. Takoj sta dva vodnika skočila ponjo in jo pripeljala v kočo. »Si tukaj?« me je vprašala. »Ne, mene ni.« Ta potegne iz nahrbtnika čutaro — požirek meni, tebi in vsem ostalim. Drugo sem že opisal.

Drugi dan.

Ura je 4 zjutraj. Vstanem izpod mize in stopam čez glave, malo po nogah, ko me nekdo zaustavi. »Daj mi baterijo! Izgubil sem čevlje in nahrbtnik!« Prasnem v smeh, on pa me preklinja, češ daj mi baterijo, da najdem svoje reči. Končno po dobri uri iskanja, smo z združenimi močmi našli najprej levi čevlji, nato nahrbtnik, čez pol ure pa še desni čevlji.

Gremo naprej. Triglav je osvojen brez problemov. Stevardesa malo kuha, pa ko se vrne s Triglava, kjer je bila pod budnim očesom naših vodnikov, si oddahne in pripomni. »Pa sem le bila za Abrahama na Triglavu.« Naši vodniki ji vzamejo nahrbtnik, ga nesejo naprej, midva pa zopet capljava sama za njima proti koči pri triglavskih jezerih. Prideva s precejšnjo zamudo.

Toda kaj je bilo med potjo! Greva čez sedlo Hribarc, Stevardesa kuha kot za stavo. Greva 5 minut, nato morava 10 minut počivati. Petnajst minut pred vrhom obstane, se vsede, ter mi pravi, naj grem sam naprej po ljudi, da jo bodo nesli. »Veš v hribih je treba ljudem pomagati!« mi pripoveduje.

Jaz sem jo najprej ozmerjal, zakaj hodi po takih poteh, kjer ni zmožna. »Eden ti nosi nahrbtnik jaz te že drugi dan vlečem, sedaj pa naj dobim nosila kot za princeza v Aziji, da te bomo nosili.« Klel sem kot Tolminc, obenem pa smejal saj časa je bilo dovolj.

Končno me je potrpljenje minilo in jo pustim v skalah tik pred vrhom sedla in grem naprej.

Skupina naših v Vratih

Toda daleč ne, ker sem se čutil odgovornega za njo. Po dobrih 20 minutah vidim, kako jo je neki planinec pripeljal do vrha sedla ji pokazal smer, kje naj gre. Je pa takoj opazila, da jo čakam. V rekordnem času je bila pri meni. Moči so se ji vrnile, kajti v gorah, če jih ne poznaš, res ni biti prijetno sam. Tudi življenja so ugasnila zaradi tega in zato tudi jaz nisem upal pustiti same.

Greva naprej, prideva že do tretjega Triglavskega jezera, ko se enostavno sezuje in pravi, da si mora noge spočiti. Ne vem kaj naj bi naredil. Sva pa samo pol ure pred kočo. Če bi bila ožuljena bi še razumel, toda enostavno trma.

Takoj nato pa pridejo naši kolegi, ki so šli čez Prehodavce. Vprašam, če ima kdo kaj vode. Tovariš Kosi, ki je bil med njimi mi pravi: »Imam kavo.« Stevardesa jo je spila, takoj so jo nehale boleti noge in je šla do koče kot srna.

Tam (kot sem že omenil) sem

jo krstil za planinsko Stevardeso. Med potjo sva srečala tudi gamse. Slikal sem Stevardeso ozadju pa kako se pase gamse. (Slika bo res nekaj izrednega, bo objavljena v prihodnjem Glasniku, če bo uspela.)

Končno napoči 9. avgust. Jaz sem šel po svoji poti že ob štiri zjutraj, na Komno, Bogatovo, Črno jezero in spet prek Komne do Savice.

Ko prideva s Stevardeso spaj na Komni in ji povem kje sva, bil, mi očita zakaj je nisem poklical. Saj je spala v sosednji koči. »Tista, ki je najbolj smrdela«, pravi, sem bila jaz.

Jaz osebno pa sem bil le en drobni svoboden v naših prelepih hribih.

Stevardesa ne zameri, saj je bila pridna punčka! Posebno mi je bilo všeč ko te je pri Savici čakal mož in si meni pokazal hrbet ter odšla v lep prijeten spomin.

BORIS ČEBULAR

Idrija pobratena z Labinom

Rezultat dolgoletnega sodelovanja

Na svečani seji idrijske občinske skupščine, ki bo prvega oktobra praznovanju občinskega praznika občine Idrija bodo svečano proglasili pobratenje med občinama Labin in Idrijo. O tem so vsi trije idrijski občinski skupščinski zbori na seji 15. julija sprejeli sklep o pobratenju med tema dvema občinama. Predlog o pobratenju je podala občinska konferenca SZDL Idrija. Prav tako so sklep o pobratenju sprejeli zbori obeh občin Labin in Idrija. S pobratenjem obeh občin bodo med občinama postavljeni temelji za nadaljnje sodelovanje na področju negovanja revolucionarnih tradicij, na področju gospodarstva, kulture, vzgoje, športa in turizma itd.

Mladinski organizaciji obeh občin sta pobrateni že deset let. nekaj let tesno sodelujejo idrijske in labinske taborniške organizacije, odvijajo se bogata športna srečanja mladih iz obeh občin. Razvito tudi sodelovanje na gospodarskem področju in to med idrijsko varno kolektor in raško tovarno Prvomajska, med obratom Iskra spodnje Idrije in obratom Rade Končar iz Labina. Pobrateni sta vasi Črni vrh nad Idrijo in Naderščina iz labinske občine.

Korenine sodelovanja Idrijčanov in Labincev, oziroma Istranov segajo daleč nazaj na začetek tega stoletja, ko sta se idrijski in labinski rudar dušila v brezpravju tuje oblasti. Vezi so se še posebej okrepile pred drugo svetovno vojno, ko je na Idrijskem vladala velika brezposelnost. Veliko mož se je takrat s svojimi družinami preselilo v Labin in v Labinu je nastalo pravo idrijsko naselje, katerega sledovi so danes živi. Nekateri so se po vojni vrnili, mnogi pa so v vojni žrtvovali svoja življenja med njimi narodni heroj Jože Mihevc-Rudar.

CIRIL HLADNIK

POČITNIŠKI UTRINKI • POČITNIŠKI UTRINKI • POČITNIŠKI UTRINKI • POČITNIŠKI UTRINKI

Škorpjon se zdaj namaka v alkoholu

Prek počitniške skupnosti sozda IMP Ljubljana je v letošnji sezoni letovalo 40 Panonijinih delavcev s svojimi družinskimi člani. Letovali so v vseh obmorskih letoviščih. Vsem, ki so prosili za letovanje v omenjenih letoviščih je bilo letovanje odobreno.

Vsi, ki so se odločili za letovanje v domovih, ki jih ponuja Počitniška skupnost, pravijo, da so bili zadovoljni z oskrbo, prav tako tudi s hrano. Tu in tam je sicer prihajalo do težav, vendar so bile le te v primerjavi s prijetnim majhne.

Nekatere smo povprašali po vtisih in povedali so naslednje: Jože Vogrinc — je že trikrat letoval v domovih Počitniške skupnosti IMP in to vedno na Velem Lošinju. Pravi, da se tam najboljše počuti, s oskrbo in hrano je izredno zadovoljen. Tudi v bodoče želi letovati na Velem Lošinju, v kolikor bo mu letovanje odobreno. Težava s katero se srečuje je prevoz na Lošinje, saj je potrebno običajno čakati na trajekt po več ur.

Roman Gomiunik je letos letoval prvič in to v Verudeli. K hrani in ostalemu nima pripomb.

Le s plažo ni bil zadovoljen, saj je za otroke precej nevarna in jih moraš spremljati pri igranju.

V stanovanju je doživel tudi neprijeten obisk dveh škorpjonov, od katerih enega še vedno hrani doma v alkoholu za spomin.

Povedal je tudi, da je zabavnega življenja in družabnosti v Verudeli dovolj in se lahko letujoči zabavajo po želji. Tudi cene pijači niso bile pretirane. V Verudeli bi še letoval, če bi bila boljša plaža.

Franc Šeruga pravi, da je z letovanjem na Rabu zadovoljen. Lansko leto je letoval na Velem Lošinju, letos se je odločil za Rab. Motila ga je le, kot večino ostalih letujočih na Rabu, slaba postrežba v restavraciji Grand, kjer se hranijo gostje naše Počitniške skupnosti. Kosilo je mno-

gokrat trajalo tudi uro, uro in pol, kar ni čudno, če moraš po juhi čakati več kot pol ure na glavno jed in nato prav toliko na pecivo. Nekajkrat tudi hrana ni bila najboljše in ne sveža. Zgodilo se je tudi, da je eden od menuev zmanjkal že 10 minut po začetku kosila. Tudi pijače so bile precej zasoljene.

Z Rabom kot mestom je zadovoljen. Možnosti za prijeten dopust je polno. Lepo je urejen park nad samim mestom, s prijetnim pogledom v zaliv. Za kopanje »brez« je urejena plaža, do katere je organiziran stalen prevoz s čolni. Ljubitelji peska se lahko s čolnom prepeljejo v Banjole. Vsem, ki imajo radi najkrajšo pot do vode in iz vode radi stopijo v senco, oz. na sprehod po parku, je na razpolago več kot kilometer dolga plaža na južozahodu mesta Raba. Stari del mesta je prometno urejen tako, da ni možen promet po mestu in tako je možen brezskrben sprehod po starih prijetnih ulicah, ki so polne raznovrstnih trgovin, slaščičarn in podobnega. Tudi večerne zabave ne manjka, saj je glasba v vsakem lokalu.

Vsi gostitelji (domaćini pri katerih se stanuje) so zelo gostoljubni in ustrežljivi. Malo manj so zadovoljni, tisti, ki so dobili

sobe ob glavni trgovski ulici in je budila jutranja dostava v trgovine.

Izmena od 1. 8. do 11. 8. imela precejšnje težave s prevozom na otok Rab, saj je bilo treba na trajekt čakati tudi do 6 ur.

Šeruga pravi, da še bo leto na Rabu, saj je z letovanjem dovoljen.

V Ankaranu bi bilo potrebno urediti plažo, pravi Erika Abram. Drugače je letovanje prijetno in poceni. Postrežba je dobra, prav tako hrana. Z letovanjem je bila tokrat bolj zadovoljna, kot lansko leto na Velem Lošinju.

Dom IMP v Fijesi ni verjel nobenega od gostujočih v tem domu do sedaj razočaral, pravi Janez Miholič. Že tretjič je letoval v tem domu. K hrani ni imel pripomb. Kuharica zna pravi okusno in domačo hrano, ki gre v slast vsakemu gostu. Moti ga le nekoliko visoka cena pijači, saj je dom namenjen mladcem sozd in ne tujim gostom. Misli, da bi morala biti cena pijači mnogo nižja.

Tudi ostali letujoči v ostalih letoviščih, so bili z letovanjem dovoljni, tako v Vodcah, kot v Rabu.

ANDREJ ZADRAVNIK

PANONIJC NA TRIGLAVU

V sredo, dne 5. avgusta 1981, se nas je 7 članov planinskega društva v IMP DO »Panonija« iz Murske Sobote, odpeljalo do Mojstrane, odkoder smo peš šli naprej. Najprej smo obiskali Peričnikovo kočo in Aljažev dom, kjer smo prenočili. V petih dneh, ki smo jih imeli na razpolago, smo obiskali 11 domov. Ko smo se povzpeli na vrh naše najvišje gore, je bilo to za nas enkratno doživetje, kajti 6 članov naše skupine je bilo takrat prvič na tem vrhu. Vrnili smo se z lepimi spomini in z željo, da bomo pred zimo obiskali še nekaj koč in vrhov v Sloveniji.

Teks in foto: Nagy Dušan